Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера дениз ◆ ШОАТТА, 5 ЯНВАРЬ, 1985 ШУ. ◆ № 3 (7037). ◆ Мах 3 кеп.

ОВСАРЕ КЪАХЬЕГ

Толаме чакхдаьккхар дIадаха шу тха колхоза ферма коллективо. План 726 тонн йолаш, 742 тонн шура ехкар пачхьалкхена. Вахха темпаш кхы лох ца еш къахьег хIоттэ а. ХIара кхоьбеча Iаттагара дийнахьа пхе килограммага дIакхоачаш шура йоакх. Из я соакха Iай дийнахьа йоаккхаш хиначул 600 грамм дукхагIа.

Иштта [illegible] болх бе вIаштIехьдоалийт коллективе барт хиларо. Доахан кхабарa, деттара, царна кхы тайпа доал дара график кхоачашъяра хадданза йоахко ю. Бокха теркам тIаболлийт доакъара кхомбаре а. Цунах дукхагIдар кийч а дий мара дац хьайбашта.

Къаьстта дика къахьег доаркаша Висиева Яхас, Айдамирова Хадас, Алдамова Амината, Умаева Байсаре, Юнусова Iайшета. Шура ялкхара карарча питилетка планаш кхоачешъяь баьнна уж.

В. БОГАТЫРЕВ,
Сунженски района Ленина цIерагIча колхоза шурий ферма заведующи.

КПСС ЦК Политбюро

КПСС ЦК Политбюрос шоий аргIанарча заседане дийцар боахамеи социально-культурни гIирсаш хьалдара а хIаьта иштта вай мехка арахьарча политика а массеих доаш.

Заседане хьежар ядерни космически герзех лаьца переговораш яра хьакъехьа СССР-аи США-ей юкъе хаьдда барт вIаштIехьбаларца дувзадениа 1985 ш. 7—8 январе Женеве ноккъоста А. А. Громыкои США пачхаьалкхен секретара Дж. Шульцен хургдолча вIашагIкхетара доагIача дешашка. Советски Союза поаце хьакъехьа йоагIаш йола решени тIанийцай.

Политбюрос йийца а йийцар, керттерча даькъе къоабал а йир вычислительни техникеи автоматизированни системаши хьакхоллара, хьаелга дегIадоаладара, царех эффективно пайда эцара 2000 шерага кхаччалца оттаь бIарччача пачхаьалкхен программа. Программа тIа оттадаьд вычислительни техника средстваш арахецара темпаш сихъелга, цун дикал лакхъелга, халкъа боахама ма могга чIоагIагIа интенсификаци яр духьа машиностроене, металлурге, энергетике, пайдане оахкалаш лохача, дукхача кхыча доакъошка Iилман тохкамаш дара, прикладной декхараш кхоачашдара керда электронни вычислительни машинаш арахеца йолаелга.

Цу дешах лаьца КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советои тIанийцача соцам тIа бIарччача пачхаьалкхен программагара хьайоагIа доакъойи региональни програмиаш кийчъяра хинашоттаьй, вычислительни техника средстваш хьакхоллара, эшшача профила инженераш, техникаш, болхлой кийчбарен цар говзал лакхъярен гIулакха массе метте цхьатарра йолча технически политика керттера лостамаш белгалдаьд. СССР Iилмай Академеиа, министерстваштеи ведомстваштеи поручени еннай. Партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацешта, боахама кулгалхоштта хьалхашца декхар оттадаьд вычислительни техникеи автоматически системаши хьаяра а царех эффективно пайда эцара а дакъе беш боле организаторски болх чIоагIбе. бIарччача пачхаьалкхен программа тIа отталь задачеш дика кхоачашъяр духьа шерагIа социалистически яхь йоаржае, из программа чакхъяккхара хаддаиза тIахьожам лоаттабелга вIаштIехьдаккха.

Политбюрос дийцад агропромышленни комплекса кулгалдеча кадрайи специалистийи квалификаци лакхъелга дIахо эргадаьккха тоадарах дола доаш. Цу дешах лаьца КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советои тIанийцача соцам тIа аьнад, цу даькъе вай мехка плана боарамагIа беш болх ба. ХIара шера колхозий, совхозий, кхыча предприятей а хIаьта иштта агропромышленни комплексана доал деча организацей а 250 эзар гаргга кулгалду болхлойи специалистайи кийчбеш а говзал лакхъеш а йолча институтий, факультетий, школай, курсий сеть хьаьлй. Цунца цхьана квалификаци лакхъеча хIанзарча отраслеви системо хIана а биззача боараме кхоачам бац таханарча кадрови политико дIадехарашта.

Соцам тIа белгалдаьккхад, из болх беча хана керттера уйла КПСС экономически политика кIоаргагIа Iомаяра, Iилмана, техникана, хьалха латтача опыта керда карагIдаьннараш, производствана планировани управлени яра хIанзара методаш карадаяра, дешара. цу даькъе хьалха латтача предприятей ларда тIа Iомабара а процесс тоаяра тIаьххийта езаш хилар. Агропромышленни комплекса болхлой эррига категореш дешарга йиззе чулоацийтыйга Iалашдар духа цу даькъа кулгалдеча кадрайи специалистийи квалификаци лакхъеш йолча дешара заведеней сеть эргаякхха тоаяра тIадерзадаь гIулакхаш чакхдахаиза дарендоацаш лаьрхIал. Кадрай говзал лакхъеш йола хIанзара звеньаш органахара ларда тIа хьаю агропромышленни комплексана доал дара ергасоюзни республикански лакхехьара школаш. мероприятеш уттаю деша багIашка дешийтарен уж материальни Iалашбарен ханаш а хIаьта иштта цу дешара заведенеш преподавателий къахьегамах тела мах а лергIабаккхара.

Политбюрос къоабалдаьд хьайбай боахама деш дола ветеринарни гIулакхаш вIаштIехьдоахилга дIахо тоадеран цар эффективность лакхъяран чанхдаха аьнна правительства кийчдаь гIулакхаш. Уж тIадерзадаь да ветеринарни служба чIоагIъяра, лазарех хьайбаш лорадара, ветеринаре гIулакхашта хилалза яргIоаца препараташ, оборудовани, инструменташ, хьаелга вIаштIехьдаккхара, профилактически санитарни дарбаш мероприятеш чакхъяхара хьалхара боахамий кулгалхойи специалистийи белхто кхаи чIоагIбара. КхерамегIа долча лазарашца доаттабеча къовсамах хьахуларашь дикагIа хилийтара чанхдаха оттадаьд Iилман тохкамаш дегIадоаладарца, Iилман учреждений материальни базе чIоагIъярца, бахлача наха юкъе ветеринарни знанешта пропаганда яра боарам лакхбарца дувзадениа дола дукха гIулакхаш.

КПСС ЦК Политбюрос хьалдаьдай Астраханский газоконденсат йолча моттиг дIахо караерзаяра а, хIаьта иштта Красноярски езайоакхача экскаваторий завода хьалхарча аргIан объекташ хьалъяьахаран болх бе йолаллийтаран а тIаерзаяь СССР Министрий Совета предложенеш.

Къоабалъяьй советско-турецки отношенеш дIахо дегIайоалаяра дешаш а дунен халкъашта юкъера цхьайола проблемаш а ювлаш новкъоста Н. А. Тихонова Турце президентаца К. Эвренцеи премьер-министра Т. Озалацеи Анкаре хиначча переговорий итогаш. Белгалдаккхад, визит йолча хана кулгаш яьдаь йола, СССР-ая Турценен юкъе цхьана леладу гIулакхаши дикача доалахой отношенеши дIахо кIоаргъяра дика лард йола Советски Союзаи Турцени республикаией юкъе цхьана леладу экономически, торгови, Iилма-технически гIулакхаш дегIадоаладара йIаьхха ханара программа, 1986—1990 шерашта яь торгови соглашени, культурни Iилмани обменаш ара программа боккхача лоархIаме хилар. СССР Министрий Совета Председатела Турце йихьача визито цIаьхха а баьгьдир бе-бе социальни строяш йола пачхаьалкхеши шоайла машаре яхара, хIанзара дунен халкъашта юкъера хьал уйах цIена дара тIаьберзаьба вай мехко чакхбоахаиикъ лергIа хилар.

Ла а дийгIа, къоабалъяьй СССР Лакхехьарча Совета делегаци Великобритане яхарах, премьер-министра М. Тэтчерца, парламентарешцеи английски пачхаьалкхея кхыча деятелашцеи, общественни организацейи деловой гIиззарийи викалашца хиначча беседех лаьца новкъоста М. С. Горбачева яь информаци. Цу хана къаьстта белгалдаьккхар, Советски Союза Великобританеца цIенхаштта политически диалог йолаяр, вIаши гIойле йолча ларда тIа вIаши дагардараш шерагIа кхетадари цхьана гIулакхаш леладари ловш хиларах лаьца КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела К. У. Черненкос премьер-министрга М. Тэтчерга яхьийтача послане положенеш Европен дерригача дунен тIен машари ихерамален чIоагIъяра гIулакха ма эшшара хилар.

Хвакхайвалаьд, космосе ехьдаь гераш хьа ца дайтар, ядерни арсеналаш маьха санна кIезигаза а цул тIехьагIа хIалакьяь дIаяхар а, ядерни тIема кхерам дIабаккхар санна дола кардинальни дешаш къоастадара Советски Союзо хьета къа Великобритане оагIонгахьара реалистически кхетадарген лаца доагIача тайпара хьалладаргеи доглобхьаш хилар.

Политбюро заседане итогаш яьй партеи центральни органаша 1984 шера чакхдаьхача гIулакхий, из теркал а деш белгалдаьд КПСС ЦК Политбюрос секретариати 1985 шера хьежа езаш дола партийни, пачхаьалкхен, боахама гIирсаш хьалдареи хIаьта иштта арахьарча политикан эггара хьалхарча аргIан доархIамегIа дола дешаш. Цу балха тIа керттера моттиг дIалоацаргья аргIанарча Советски Союза Коммунистически парте XXVII съезда еча кийчоно.

ТОЛАМА ЛАРД

Шовзткъен пхийтта саг чувоагIа Грозненски швейно-производственни объединене цхьоалагIча филиала № 9, № 10 йолча участкай коллективашта. ДукхагIбараш комсомольцаш ба укхаза болх бена. Хьинаре дакъалоац цар «ХIара балха дийнахьа дисциплина тIехдинея хьадер дукхагIеи хилийта!», «Берашта эшача товараштa — комсомольски тешам!», «Сийлахь боккхача Коталои 40 шу дизара — 40 хьинареча къахьегама кIира!» яхачеи кхычеи деииэегIа объединене ерригача коллективашта юкъе лържача социалистически яхье.

Шиина а участка коллективаша ханал дикка хьалха кхоачашъяьй карарча пятилетка диъ шера план. Комсорт йолча йиелагIча участка нагирхой коллективо соахка октябре рапорт деннад диъ шера план кхоачашъярах, хIаьта участка комсорга Сутанова Маликай шийна къахьегама календара тIа шийттала гIа пятилетка дIайолаенна дикка ха я.

Къахьегаме дика толамаш дахарца, общественни вахаре хьинаре дакъалоацаш хиларца белгалбаьннаб комсомольцаш Муцаева Луиза, Саидова Зура, Гакаева Айшат, Хатуева Луиза, Зайтаева Тамара, Грошева Евгения, Гайтукиева Радимхан, Ахмадова Ремиса, кхыбараш.

СУРТА ТIА: шоай балхах, кийчъю продукци дикагIа хилийтара де дезачох дагабуьйлаш ба хьалхалаттача шин участка нагирхой (аьрдехьара аьттехьа) Гайтукиева Радимхан, Абдулвахидова Ремиса, Зайтаева Тамара, Грошева Евгения, Мищенко Елена, Саидова Зура.

Р. АУШЕВА
тексти сурти.

24 ФЕВРАЛЕ—СОВЕТАШКА ХОРЖАМАШ

ТОЛАШАГIБАРИЙ ЦIЕРАШ ЙОАХ

ДIахоьхьош да вай союзни а автономни а республикий Лакхехьарча Советий депутаталла кандидаташ уттабелга. ЦхьайтталагIча пятилетка декхараш толамца кхоачашдара, балха эффективность лакхъяра тIехьа тIатеIIа къоасам лоаттабеш дIадьо хоржамий кампани республика къахьегамхоша.

Дукха нах бар Наурски районерча Николаевски станице хиннача хоржамашта хьалхарча собране. № 958 йолча Наурски хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттае шоай викал белгалваккха юртарча культура ЦIагIа гулбеннабар «Красное знамя» яхача колхоза кхаши хьайбаши леладераш, специалисташ.

Собрани хьайийлар колхоза профкома председатела Т. Кидоева. Цо дош лу шурий комплекса заведующена М. Кушаевин.

— Вайх хIараие дот тохадолийташ да тахан вайна хьалхашка латта декхар, — аьлар цо. — Союзни республикан пачхаьалкхен Iаьдала лакхерча органе вахийта дикагIчарех а дикагIвар къоаставе веза вай. Сона хетачох цига депутата кандидаталла вай колхоза хьалхалатта доярка, комсомолка Крючкова Галина оттайича бакъахьа да.

Деррига а пхи шу мара дац цо хьайбаш леладеча къахьега. ХIаьта а цо хьахьекхад дукха дика болх хилар. Боккъонца караерзаяй атта йоаца доярка говзал, массе а хана толамца кхоачашду социалистически декхараш. 1983-ча шера, масала, Г. Крючковас ше лелабеча хIара Iаттагара планах йоагIачул дукхагIа 300 килограмм шура яьккхай. ХIаьта пятилетка диълагIча шера шийи социалистически декхараш дикка тIехкхоачаш а деш, 3200 килограммал тIехъяьккхай цо хIара кхоабача Iаттагара йоакхха шура.

Коллективо лоархIаши сий дели я Г. С. Крючкова. Из хержай ВЛКСМ Наурски райкома членалла, агитатор а «Животновод» яхача пенгазета редактор а я из.

Цул тIехьагIа къамаьлаш дир доярка Т. Мизикаевас, зоотехника Х. Исаева, агронома В. Гушвас, колхоза председатела Н. Гирина, Николаевски стансовета председатела С. Идрисова, лаборантка З. Яхневас. Цар чIоагIа раьза хинна хьаллаьцар депутатий кандидаталла Г. Крючкова оттаелга, шийх бенна тешам цо боаберг ца хиларах шоаш чIоагIа тешаш хилар белгал а даьккхар.

Берригаш раьза болаш собране соцам бир: № 958 йолча Наурски хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутата кандидаталла «Красное знамя» колхоза доярка **Крючкова Галина Семеновна** оттае.

ДIахоьхьош да НГIАССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидаташ уттабелга а. Ачхой-Мартановски районерча «Орджоникидзевский» совхоза коллективо № 61 йолча Давыденски хоржамий округе гIолла республика Лакхехьарча Совета депутата кандидаталла оттаяй совхоза доярка **Газиева Загра**.

№ 111 йолча Назрановски хоржамий округе гIолла НГIАССР Лакхехьарча Совета депутата кандидаталла швея-мотористка **Нальгиева Юсиева Лиза** оттае лаьрхIад Назрановски трикотажни фабрика болхлоша гIулакхерча нахеи.

Шалински шекара заводе хиннача хоржамашта хьалхарча собране дакъа лоацаш хинараша соцам баьб № 162 йолча Кутузовски хоржамий округе гIолла республика Лакхехьарча Совета депутата кандидаталла завода аппаратчица **Кукаева Марет Аюбовна** оттае.

Назрановски районни Совета депутатий кандидаташ оттабе лаьрхIад «40 лет Октября» яхача совхоза доаркаш **Балгиева Висангире Дугуржиа Тимурзиева Ахьмада Роза**, иштта Долаковски юртсовета исполкома председатель **Джандаров Зайнуди Ахьмади**.

Шалински районни Совета депутатий кандидаталла оттабаьб Аргунерча «Пищемаш» завода штамповщица **Аюбова Iайшат Махдиевна** «Чечингводстрой» треста ПМК-5 электросварщик **Муцаев Болат [illegible]**.

* * *

Селхан Надтеречни районерча «Знаменский» совхозе вIашагIкхийттабар болхлойи специалисташ. Хоржамашта хьалхара собрани хьайийллар партбюро секретара М. Солтаханова.

Дош лу ВЛКСМ комитета секретара А. Тимиева. Цо хоам бир гулбеннараштa, «Красное знамя» колхоза къахьегамхоша РСФСР Лакхехьарча Совета депутата кандидаталла хьалхалатта доярка, комсомолка Г. С. Крючкова оттае лаьрхIа хиларах. ДIайоэзийтар кандидата биографи. РСФСР Лакхехьарча Совете харжа Г. С. Крючкова оттаяр хьалдацара тIаьхьийхар собране дакъа лоацараш.

Дукха дикадар кандидатах оалаш собрание къамаьлаш дир болхлочо М. Эльмурзаева, инженера Н. Баймурзаева, отделене управляюще Ю. Магомадова. Цар белгалдаьккхар, шийх бенна тешам Г. С. Крючковас баьъберг хиларах цоаш тешаш хилар.

Собране берригаш раьза болаш соцам бар: № 958 йолча Наурски хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутата кандидаталла доярка **Крючкова Галина Семеновна** оттаярах бола Наурски районерча «Красное знамя» колхоза коллектива соцам хьалдаца.

ДIахоьхьош да Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаташ белгалбоахийта. Малгобекски районерча М. Горьке цIерагIча комсий совхоза коллективо лаьрхIад № 99 йолча Тимирязевски хоржамий округе гIолла республика Лакхехьарча Совета депутата кандидаталла комсаш лелаеча бригада болхло **Гарданова Юсейна Иеси** оттае.

«Гиналовское» яхача производственни объединене къахьегамхоша № 71 йолча Гиналовски хоржамий округе гIолла НГIАССР Лакхехьарча Совете харжа оттаьаьв тракторист **Романов Юрий Павлович**.

№ 144 йолча Ворошиловски хоржамий округе гIолла республика Лакхехьарча Совета депутатий кандидаталла хIамаш тега мастер **Эскиева Марет Джабраиловна** оттае лаьрхIад Урус-Мартановски райбытхоздйната болхлоша.

Веденский районерча Орджоникидзе цIерагIча колхозе хиннача хоржамашта хьалхарча собране доакъашхоша соцадаьд № 69 йолча Махкетински хоржамий округе гIолла НГIАССР Лакхехьарча Совета депутатий кандидаталла колхоза председатель **Хусаинов Абухьасан Арсанович** оттае.

М. Ю. Лермонтова цIерагIча республикански драматически театра коллективе хиннача хоржамашта хьалхарча собране лаьрхIад № 7 йолча Краснознаменни хоржамий округе гIолла республика пачхаьалкхен лакхерча органе харжа кандидаталла РСФСР заслуженни артист **Белоглазов Владимир Семенович** оттае.

Наурски районерча В. И. Ленина цIерагIча колхоза къахьегамхоша № 119 йолча Калиновски хоржамий округе гIолла НГIАССР Лакхехьарча Совета депутатий кандидаталла оттаваьв цу боахама тракторист **Кабиров Владимир Иванович**.

Гудермесски городской Совета депутатий кандидаталла оттабе цIераш яьхай локомотивни депо оператора **Малинина Людмила Григорьевнай**, медицински инструментий завода фрезеровщица **Чечета Татьяна Федоровнай**, ремонтно-строительни управлене плотника **Солтаханов Галина Хасановна**, вагонни депо йоаккагIйолча техника **Мурсеева [illegible] Валентиновнай**.

ХАЛКЪЕИ ПАРТЕИ БАРТ ЦАI БА

Хоржамашта хьалхара окружной совещанеш дIайолаеннай мехка

Советски наькха политически къахьегамеи хьинар чIоагIа айденнача хьалашка чакхйоах совещанеш, цар хьахьокх вай халкъа идейно-политически цхьоагIо. Шоаш Коммунистически партеи Советски пачхаьалкхени чурен арахьарен политика дегтIара къоабалъеш хилар, пятилетка чакхйоалача шерах хьинареча балха шу де лаьрхIа хилар хьакхайнаду цига дакъа доацараша. ХIара къахьегама коллективе творчески хьинар чIоагIа дийду КПСС XXVII съезда еча кийчоно.

Республикай пачхьалкхен Iаьдала лакхехьарча органашна депутаталла харжа оттабаь кандидаташ — болхлой, ахархой, интеллигенце дикагIйола викалаш — массава а цхьатарра раьза волаш хьаллоац.

Советски нах Коммунистически партена гоннахьа коахказ санна чIоагIа кхотабенна хилар къаьгта хьахьокхаш яр 3 январе Москван **Куйбышевски** хоржамий округа къахьегамхой викалий хинна хоржамашта хьалхара совещани.

Президиуме — КПСС ЦК Политбюро член, КПСС МГК хьалхара секретарь В. В. Гришин, парте Куйбышевски райкома секретараш, тIемеи къахьегамеи ветераваш, социалистически яхье хьалхалаттараш.

Совещани хьайийллар парте Куйбышевски райкома хьалхарча секретара Ю. А. Прокофьева.

Трибуне — «Моспромэлектроконструкция» яхача производственни объединене бригадир В. И. Астафьев.

— Вай райова къахьегама коллективаш, — аьлар цо, — чIоагIа раьза хинна Куйбышевски хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаваьв Коммунистически партеи Советски пачхаьалкхени, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи болама гIоръаьнна деятель, ленински тайпара кулгалхо, марксистско-ленински идей чIоагIагIа вола пропагандист, халкъашта юкъерча машаран цхьана леладеча гIулакхаштеи гIехьара кIаьдлуш воаца къовсамхо КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель К. У. Черненко.

Уж дешаш чIоагIа, дукхача хана ца соцаш тIоараш тохарца тIанийцар совещане дакъа лаьцараша.

— Массай кулгалхочуни организаторен башха-дикача гIулакхаша, — йоахар дIахо оратора, — партенен пачхаьалкхенеи хьалхашка карагIдийннача доккхийча хIамаша Iалашъяьв Константин Устинович вай мехка а дунен халкъашта юкъе а йоккха авторитет. КПСС Центральни Комитета, СССР Лакхехьарча Совета Президиума керте латтача К. У. Черненкос дегIаенача социализма таронехи совленехи эффективнегIа пайда эцара, Iилма-технически прогресс сихъяра, производствана интенсификаци яра тIаберзабаь никъ чакхбоахача ленински принципиальность, политически хьаькъал долаш, гаьннардар гуш ше хилар хьахьокх. Из айхха вувзавенна ца халкъа вахарца, цо шийна чулаьцад коммуниста-ленинца дикагIдола гIулакхаш: вака эшачох сакхуваш, соадар ва лезаш, дог цхьалха хилар.

Константин Устиновичах доахкаш гIулакхаш ди общество дегIаахара бIарзагIа дола, перспективни дешаш кIоаргта кхетадар, карагIдаьннарийи къоастаяьза йисача проблемайи мах беча хана реалистически никъ лацар. Дукха низи хьинари дIатеа цо партенеи пачхаьалкхенеи кулгалдара эффективни, творчески стиль чIоагIъяран дегIайоалаяран, планете машар хилийтарен чIоагIбарен гIулакха.

Объединене коллективо, дерригача советски халкъо а санна дег тIара къоабалъю Коммунистически партеи Советски пачхаьалкхени чурен арахьарен политика. Даьхен экономически обороннии низ хьинареча къахьегамца чIоагIбе лаьрхIад цо.

Шоай коллектива цIерагIа **В. И. Астафьева** совещане дакъа лоацарашна предложени елар — новкъост К. У. Черненко столица Куйбышевски хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттавар хьаллаца.

Совещане къамаьлаш дир № 23 йолча теплоэлектроцентрала партбюро секретара А. П. Христенкос, № 87 йолча поликлиника участкови лоро В. И. Грибановас, «Хроматрон» яхача завода керттерча инженера А. А. Иванова, ВЛКСМ Куйбышевски райкома хьалхарча секретара А. Н. Пушкина. Цар раьза хинна хьаллаьцар новкъост К. У. Черненко Российски Федераце пачхаьалкхен Iаьдала лакхехьарча органа депутаталла харжа кандидат оттаварах йола предложени.

Совещане дакъа лоацараша **Константин Устинович Черненкогара** дийхар ше Москван Куйбышевски хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжийта раьза хулга.

Город Москван **Фрунзенски** хоржамий округа къахьегамхой викалий хоржамашта хьалхара окружной совещани хилар. Цув доакъашхоша харжархой тIахьийхар «ШоллагIа сахьатий завод» яхача производственни объединенеи Ильича цIерагIча локомотивни депои къахьегамхой собранеша массава раьза а волаш Коммунистически партеи Советски пачхаьалкхени воккха деятель КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель Н. А. Тихонов РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттавара хьакъехьа яь решени хьаллацара.

«Большевик» яхача фабрика кондитерий бригадира Социалистически Къахьегама Турпала Е. А. Ожиинас белгалдаьккхар, Н. А. Тихонов парте кхоллами планаш кхоачашъяр духьа лоаттабу къовсам хьинаре вIаштIехьбоахар хидарах советски наха вовзийта. Парте кийх тайпа дIаеннача ерригача посташ тIа цо мутIахьа хинна гIулакх дарца, творчески ше ца кховеш къахьегарца масал совташ хилар.

Н. А. Тихонова биографе хIара мугIара тIехьашка — дукхача доакъоех латта халкъа боахам дегIабоалабара, мехка оборонни низ чIоагIбара хьинаре чакхдаьха дукхача тайпара гIулакхаш, советски халкъа хьалтаро лакхъяра, Коммунистически парте арахьара политически никъ чакхбаьккхера беш бола боккха болх.

Н. А. Тихонов РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттавар раьза хинна хьаллаьцар Ильича цIерагIча локомотивни депо слесара В. М. Буланкова, СССР Минздрава медико-биологически проблемай института отдела заведующе, медицински Iилмай доктора В. Н. Мясникова, кхычар.

Совещане дакъа лоацараша **Николай Александрович Тихоновгара** дийхар ше Фрунзенски хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжийта из раьза хулга.

ЦIейна кийчлелча санна дар столица **Киевски** хоржамий округа къахьегамхой викалий хоржамашта хьалхара окружной совещани хинна «Октябрь» яха кинотеатр. Укхаза къамаьл даьча Московски телевизионни завода токара Ю. В. Воронина аьлар, боахама вахаре, социальни декхараш кхоачашдеча карагIдувла дерригa толамаш советски наха парте, цун Центральни Комитета хьаькъалеча чурен арахьарчен политикаца, доккхийча политически гIулакхашца дувз. Предприяте болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха, йоахар дIахо оратора, РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаваьа КПСС воккха деятель, парте политика чакхъяхара тIехьара тIехьинаре къовсамхо КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь М. С. Горбачев. Приборашъерий решени къоабалдийр округа къахьегама коллективаша.

Кандидатура чIоагIа раьза хинна хьаллаьцар совещане къамаьлаш дахча СССР АН пачхаьалкхени правай института сектора заведующе юридически Iилмай доктора Б. М. Лазарева, № 57 йолча поликлиника участкови лоро М. М. Петрейнос, ВЛКСМ Киевски райкома секретара С. А. Александрова, «Пластик» яхача Iилма-производственни объединене партийни комитета секретара Н. А. Антонова.

Совещане дакъа доацараша **Михаил Сергеевич Горбачевгара** дийхар ше Киевски хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжийта раьза хулга.

Москверча **Вешняковски** хоржамий округа къахьегамхой викалий окружной хоржамашта хьалхарча совещане прожекторий завода электросварщика А. Г. Лукьянова хоам бир. округа массехк коллективо Коммунистически парте цIи хеза деятель КПСС ЦК Политбюро член, КПСС МГК хьалхара секретарь В. В. Гришин РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжара кандидаталла оттаваь хиларах.

Ораторо тIаьхьийхар гулбеннараш кандидатура хьалдацара.

Хоржамашта хьалхарча совещане доакъашхоша массава раьза а волаш могайир из предложени, хIаьта **Виктор Васильевич Гришингара** город Москверча Вешняковски хоржамий округе гIолла депутаталла харжийта раьза хилар дехалла аьнна решени а йир.

Хиннай Московски областерча **Калининградски** хоржамий округа къахьегамхой викалий окружной хоржамашта хьалхара совещани. Цига къамаьл дир машинаш еча завода слесара Н. А. Марчевске. Цо аьлар, цу предприяте а хIаьта иштта хоржамий округа чуйоагIача массехк кхыча предприяте, организаце, учреждене а болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха Российски Федераце пачха-

(ДIахьедар 2-ча оагIо тIа).

ХАЛКЪЕИ ПАРТЕИ БАРТ ЦАI БА

(Ннстедоалар. Долахур 1-ча оагIо тIа).

хьалхарчу Iаьдала лакхехьарча органа депутаталла харжара кандидат ве цIн лыккхай КПСС а Советски пачхьалкхен а цIн хезвча деятела КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председатела хьалхарча заместитела, СССР кхыта мехкашцарча гIулакхий министра А. А. Громыко.

Къамаьлаш даьраша берригаш раьза а болаш хьаллаьцар из предложени. Совещане доакъашхоша дийхар **Андрей Андреевич Громыкогара** Калининградски хоржамий округе гIолла ше депутаталла харжийта раьза хилар.

Ленинграде хилар **Калинински** хоржамий округа къахьегамхой коллективай викалий окружной хоржамашта хьалхара совещане. В. И. Ленина цIерагIча оптико-механически объединене фрезеровщика Социалистически Къахьегама Турпала М. И. Иванова хоам бир, «Ленинградский металлический завод» яхачен В. И. Ленина цIерагIча оптико-механически объединеней коллективаша массава раьза а волаш РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаташ КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель К. У. Черненко «Ленинградский металлический завод» яхача объединене слесарий-сборщикий бригадир шозза Социалистически Къахьегама Турпал, В. С. Чичеровн оттабаь хиларах.

— Коммунистически партен Советски пачхьалкхен гIорваьннача деятела Константин Устинович Черненко цIераца юза вай халкъо, — аьлар цо, — вай мехка нахара ерригача сферашка дIлаш йоа дина процессаш. Цо кIаьд ца луш беш бола болх ба пачхьалкхен хьашташ ший дегI ца кхоадеш цо кхоачашдерах, советски наьха вахара хьал тоадара йоазко ярах дола масал.

Болхлочо тIахьийхар гулбеннараш кандидатураш хьаллацара.

Из предложени берригаш раьза а болаш могайир совещане доакъашхоша. Цар дийхар **Константин Устинович Черненкогарен Владимир Степанович Чичеровгарен** Калинински хоржамий округе гIолла шоаш РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжийта раьза хилар.

Город Ленинградерча **Смольнински** хоржамий округа къахьегамхой коллективай викалий совещане къамаьл дир С. М. Кирова цIерагIча прядильно-ниточни комбината болхлочо В. А. Чернышевас. Цо аьлар, цу предприятен И. И. Ползунова цIерагIча энергетически оборудовани тяхкараи проектировани ярен йолча Iилма-производствени объединенен коллективаша Российски Федераце пачхьалкхен Iаьдала эггара лакхагIча органа депутаталла харжара шоай кандидат вен цIн лыккхай Коммунистически парте цIн хезача деятела КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК секретара Г. В. Романова.

Къамаьлаш даьраша массане хьаллаьцар кандидатура.

Совещане доакъашхоша дийхар **Григорий Васильевич Романовгара** Смольнински хоржамий округе гIолла ше республика Лакхехьарча Совета депутаталла харжийта раьза хилар дехаш.

Барнауле **Центральни** хоржамий округа къахьегамхой викалий окружной хоржамашта хьалхарча совещане къамаьл дир Алтайски пачхьалкхен университета ректоре В. И. Неверова. Цо аьлар, университета преподавателаший студенташей, «Барнаульский» совхоза болхлошей гIулакхарча нахей, кхыча коллективаша РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжара кандидат оттавеш цIн лыккхай Коммунистически партен Советски пачхьалкхен цIн хезача деятела КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председатела хьалхарча заместитела Г. А. Алиева.

Къамаьлаш даьраша тIахьийхар из кандидатура хьаллацара. Из предложени мога а яь, совещане доакъашхоша дийхар **Гейдар Алиевич Алиевгара** Центральни хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла ше харжийта раьза хилар.

Краснодаре хилар **Первомайски** хоржамий округа къахьегамхой коллективай викалий хоржамашта хьалхара совещани.

«Краснодарский ЗИП» яхача производствени объединене сборщица М. Г. Пулинас хоам бир, объединене болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжара кандидаташ беш КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела К. У. Черненко предприяте хьалха латтача сборщица Т. П. Битюковайн цIераш яьха хиларах. Болхлочо тIахьийхар кандидатураш хьаллацара.

На предложени мога а яь, совещане доакъашхоша дийхар **Константин Устинович Черненкогарен Татьяна Петровна Битюковайтарен** Первомайски хоржамий округе гIолла шоаш РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжийта уж раьза хилар.

Кердача шера хьалхера денош къахьегама толамашца белгалдаьхача Волгоградерча **Краснооктябрьски** хоржамий округа къахьегамхой викалаш вIашагIкхийттабар Ленина цIерагIча культура Двореце хиннача окружной хоржамашта хьалхарча совещане. «Красный Октябрь» завода мартеновски цеха производственно-технически обучене инструктора Социалистически къахьегама Турпала А. Ф. Серкова аьлар, РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжара кандидат вайа предприяте коллективо КПСС а Советски пачхьалкхен а цIн хезача деятелах КПСС ЦК Политбюро членах, РСФСР Министрий Совета Председателах В. И. Воротниковх.

Из инициатива берригаш раьза а болаш хьал а лаьца, совещане доакъашхоша дийхар **Виталий Иванович Воротниковгара** РСФСР Лакхехьарча Совете ше Краснооктябрьски хоржамий округе гIолла харжийта раьза хилар.

Миасски хоржамий округа (Челябински область) къахьегамхой викалий хоржамашта хьалхара совещани хиннай. Уральски автомобильни завода фрезеровщица Н. А. Новоселовас аьлар, цу предприяте а «Ниассэлектроаппарат» завода а болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха РСФСР Лакхехьарча Совета депутата кандидаталла Коммунистически парте новкъаш вола деятель КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК партийни тIахьожама комитета председатель М. С. Соломенцев оттаве лаьрхIад.

Совещане къамаьлаш мел даьраша гулбеннараш тIахьийхар из кандидатура хьаллацара. Цун доакъашхоша дийхар **Соломенцев Михаил Сергеевичага** Миасски хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжийта бокъо ялар.

Украина столице хиннай УССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча **Мински** хоржамий округа къахьегама коллективайн общественни организацейн викалий хоржамашта хьалхара совещани.

«Маяк» яхача Киевски Iилма-производственни объединене наладчикий бригадира Н. В. Калюжне хоам бир, цу предприяте а УССР Iилмай Академе тIехчIоагIача материалий института а коллективаша берригаш раьза болаш Украински ССР Лакхехьарча Совета депутатий кандидаталла новкъост К. У. Черненко УССР Iилмай Академе Е. О. Патона цIерагIча электросварка института директор, УССР Iилмай Академе президент, шозза Социалистически Къахьегама Турпал вола академик Б. Е. Патона оттаварах. Уж кандидатураш хьаллацара тIахьийхар ораторо.

Совещане къамаьлаш мел даьраша чIоагIа раьза хиний хьаллаьцар из предложени. Совещане дакъа лоацаш хиннараша дийхар **Черненко Константин Устиновичаген Патона Борис Евгеньевичаген** Мински хоржамий округе гIолла УССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжийта бокъо ялар.

Баглейски хоржамий округа (Днепропетровски область) хоржамашта хьалхарча къахьегамхой викалий окружной совещане къамаьл дир С. Орджоникидзе цIерагIча Днепродзержински коксохимически завода аппаратчика Ю. В. Волошина. Цо аьлар, цу предприятен «Азот» яхача Днепродзержински производствени объединенен коллективаша УССР Лакхехьарча Совета депутата шоай кандидаталла оттаве цIн лыккхай Коммунистически парте цIн хеза волча деятела КПСС ЦК Политбюро члена, Украина Компарте ЦК хьалхарча секретара В. В. Щербицке. Ораторо тIахьийхар гулбеннараш кандидатура хьаллаца.

Совещане дакъа лоацаш хиннараша из предложени хьал а лаьцар **Владимир Васильевич Щербицкега** дехар а дир Баглейски хоржамий округе гIолла УССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжийта раьза хила, аьнна.

Гомельски - Советски хоржамий округе общественни организацейн къахьегама коллективайн викалий хоржамашта хьалхарча совещане къамаьл дир СССР 50 шу дизара цIерагIча химзавода цеха начальника А. Е. Голева. Гулбеннарашка цо хоам бир цу предприятен химиний № 79 йолча технически училищин коллективаша БССР Лакхехьарча Совета депутата кандидаталла оттабе цIераш яьхар КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председатела Н. А. Тихоновен заводан аппаратчика Н. Ф. Лебедевен. Ораторо гулбеннараш тIахьийхар уж кандидатураш хьаллувца.

Совещане дакъа лоацаш хиннараша берригаш раьза а болаш из предложени мога а яир **Николай Александрович Тихоновген Николай Фомич Лебедевген** дехар а дир Гомельски - Советски хоржамий округе гIолла Белорусски ССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжийта раьза хила, аьнна.

Хоржамашта хьалхара совещани хилар **Гулистански** хоржамий округа (Ташкентски область) къахьегамхой коллективай викалий. «Узбекски ССР 50 шу» яхача колхоза правлене председатела Н. С. Баймухамедова аьлар, цу боахамо, К. Маркса цIерагIча колхоза, «Средазсельхозмаш» яхача Iилма-производственни объединене, хьун боахама Средиазиатски Iилма - тохкама института коллективаша Узбекски ССР Лакхехьарча Совета депутата кандидаталла оттабаьб КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь М. С. Горбачеви «Узбекски ССР 50 шу» яхача колхоза доярка СССР Пачхьалкхен преме лауреат, Социалистически Къахьегама Турпал М. Исаковаи.

Уж кандидатураш хьаллувцара тIахьийхар къамаьлаш мел даьраша. Совещане дакъа лоацараша дехар дир **Михаил Сергеевич Горбачевген Мунавар Исаковайтен** Гулистански хоржамий округе гIолла Узбекски ССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжийта раьза хила, аьнна.

Алмаатински областерча «Бахбахтинский» совхозе хилар **Бакалисски** хоржамий округерча общественни организацейн къахьегамхой коллективайн викалий окружной хоржамашта хьалхара совещани. Совхоза кхаш ледадеча бригада бригадира М. Картанбаева аьлар, «Бахбахтинский» «Коктальский» совхозий коллективаша республика пачхьалкхен Iаьдала лакхерча органа депутаталла кандидат оттаве цIн лыккхай Коммунистически парте цIн хезача деятела КПСС ЦК Политбюро члена, Казахстана Компарте ЦК хьалхарча секретара Д. А. Кунаева.

Къамаьлаш даьча берригеша тIахьийхар ял кандидатура хьаллацара. Из предложени къоабал а яь, совещане доакъашхоша дийхар **Динмухамед Ахмедович Кунаевгара** Бакалисски хоржамий округе гIолла республика Лакхехьарча Совета харжийта раьза хилар.

Нефтяные Камни яхача городоке хилар Бакурча **Гюргянски** хоржамий округа къахьегамхой викалий хоржамашта хьалхара совещани. Цига къамаьл деш форда тIарча «Нефтяные Камни» яхача бурув деттача белхий управлене бурувтохачо Г. Р. Ибрагимова хоам бир округа чуйоагIача къахьегамхой коллективай собранешка Азербайджански ССР Лакхехьарча Совета депутатий кандидаталла новкъостий К. У. Черненко КПСС XXII съезда цIерагIча мехкдаьттани газан управлене мехкдаьтта доаккха оператор М. Д. Джалиловн оттаве лаьрхIа хиларах.

Совещане дакъа лоацаш хиннараша берригаш раьза а болаш, из хоам хьал а лоацаш, **Черненко Константин Устиновичаген Джалилов Мирзамурад Джалил оглеген** дийхар, шоаш Гюргянски хоржамий округе гIолла Азербайджански ССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжийта раьза хилар.

«Литбытхим» яхача производственни объединене начальника И. С. Рапкявичене къамаьл дир Вильнюсе хиннача Литовски ССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча **Промышленни** хоржамий округа къахьегамхой викалий хоржамашта хьалхарча окружной совещане. Цо хоам бир, объединене коллективо депутата кандидаталла новкъост К. У. Черненко Октябра 60-гIча шера цIерагIча Вильнюсски радиоизмерительни приборий завода слесарь Р.-А. Р. Мацкявичюсн оттаваьб, аьнна.

Хоржамашта хьалхарча окружной совещане дакъа лоацараша дийхар **Константин Устинович Черненкогарен Ромуальдасу - Альгирдасу Ремигиевичу Мацкявичюсугарен** Промышленни хоржамий округе гIолла республика Лакхехьарча Совета депутаталла харжийта раьза хила, аьнна.

Кишиневе **Чернышевски** хоржамий округа къахьегамхой викалий хоржамашта хьалхарча совещане къамаьл даьча тракторни завода партбюро секретара В. А. Агаева хоам бир, цу округе гIолла депутата кандидаталла новкъост К. У. Черненко цу предприяте литейни цеха стержневой участка бригада бригадир И. П. Морарьн оттабаьб, аьнна. ХIаьта цIераш яьха кандидаташ хьаллувца тIа а хьийхар.

Совещане дакъа лоацаш хиннараша берригаш раьза а болаш кандидатураш хьал а лаьцар **Константин Устинович Черненкоген Иван Профирович Морарьген** Чернышевски хоржамий округе гIолла Молдавски ССР пачхьалкхен Iаьдала лакхерча органе харжийта раьза хилар а дийхар.

Душанбе хиннача **Чкаловски** хоржамий округа къахьегамхой викалий хоржамашта хьалхарча совещане № 3 йолча ремонтно-механически завода слесара-инструментальщика Г. А. Кошкина хоам бир, цу округе гIолла Таджикски ССР Лакхехьарча Совета депутата кандидаталла новкъост К. У. Черненко Н. К. Крупской цIерагIча даьрий деча комбината ткачиха С. М. Рахимовай оттабаьб, аьнна.

Совещане дакъа лоацаш хиннараша берригаш раьза а болаш хьаллаьцар кандидатураш, хIаьта **Константин Устинович Черненкоген Сабохат Мирзораджабовна Рахимовайтен** Чкаловски хоржамий округе гIолла республика пачхьалкхен Iаьдала лакхерча органе харжийта раьза хилар а дийхар.

* * *

Хоржамашта хьалхарча окружной совещанешка тIаьхьа хьал а лаьцар харжархошка дола кхайкаралаш.

(ТАСС).

Болхлочун уйлаш

ХIаране шийгара доагIар хьадехе...

ХIанз а оаха тхоай ватар кхетадац завод йоацаш. ХIана аьлча, ватарцара дуккха гIа йола ха тхоашта езача, производствена дIаеннай оаха. Цудухьа чIоагIа хала хет укх тIехьарча шерашка тха заводе гIулакхаш цхьан кога тIа даьнна дIа ца долхаш. ХIаьта массанаш шу хьакха Малгобекски районе дикагIа лоархIаш хиннача тха предприяти массадолча хьокхамех тIехьашцаш хиларах шолаллецца хала хет.

Хьаьцаргда вай духхьал дIадаха шу. Оаха доакхаш де йиш йолаш ер ма дий аьнна, хIама карагIдаланзар тхона тIанийца социалистически декхараш кхоачашдеча а. ХIана нийсделар из, фуд бахьан? Бахьанаш дукха да. Цхьабакъдо, керттердар къахьегам леррттIа вIаштIехь ца баккхарах латт. Из вIаштIехьбаккха кевргдий тха заводерча юкъерча звенон кулгалхоех болх беча специалистех лаьрхIа дешар дийша ши-кхо саг мара ца хилча. Хьаьцаргъа вай мастер-технолог Мальсагова Хьанифа. Духхьал технолог я кхаш цIи хилараш совгIа шийн балхах кхеташ саг яц из. Цунна хац продукци кьоаче хана цун дикал лакхъара поабатах мел кIоре, гIум тоха еза, кирпичи йоттача хана Iанара боврем мел хила беза. Из тайпа сел чоалхане довца хIамаш, ца хоаш хилча болх ма хетта дIакторгбац. Цудухьа Iалаьмате дукха брак йолаш кирпичаш арахец оаха.

АргIанара кхоачамбоацер да, тхога хьеттача, завода кулгалхой каст-каста хувцабалар. ДагадоххерагIа аьлча, укх тIехьарча шин шера пхиъ директор хувцавеннав заводе. Царех цхьабараш болх ца Iарах дIабаха е бийзаб, цхьабараш шоаш дIа а бийннаб. ХIанзара тха директор Албаков Аьхьмад шийна могардаь производства гIулакхаш тоаде гIерташ ва, цкъабакъда, цхьан сага (из кулгалхо вале а) вIаштIехьдергдац леррттIа болх вIаштIехьбакха, нагахьа санна заводе къахьегача хIаране производствах дикача даь санна дог ца лазе.

Завода болх ритмично дIабахара чIоагIа лоархIаме да белха хенах биза пайда эцар. ТIаккха мишта латт из гIулакх тха заводе? Во латт, геттара во. Делкъал гIехьагIа нийсса акаш хIана бац аьле болхлой мича бахаб ца хоаш боацаш хул. Болхлой ца хилараш совгIа мастереш, кхьбола юкъерча звенон кулгалхой а миаьб ца хоаш хул. ХIаьта шоллагIча сменагIа-м дуьцилга а эшац. Укказа шоашта дагадеккхача хана болх бита а бита кинога хьажа клубе а болх, е болх ца беш цехе гIолла дар дайна нах санна бол. Цу гIулакхе белхтохкам тIабуна эггара хьалха воккхагIволча мастера Б. Мальгиевна. Бакъда, дукхагIа йолча хана нахьа балха тIахьожам лоаттабо декхарийла вола из ше а балха воацаш кул. Цудухьа тIахьожам лоаттабара хьежа да-кх хьокхамаш а.

Нах дIабувлилгеи хьайбелген чIоагIа лакха да заводе. ХIаьта берригаш а къахьегараш 90 саг мара ца хилча из гIулакх а чоагIа Iатъ производствана. Къахьегаман производственни дисциплина телхарах оаха цхьан хана дIабаьхе болхлой йоккха юкъ ялала юхе хьанийбе бееача кхоач тхо, хIана аьлча, болхлой тоъаш хилац дукхагIча хана.

Ховш да къахьегама овсарле лакхъара даьккъе мел лоархIаме да техникех, механизмех боагIача тайпара пайда эцар. ТIаккха заводера нийсса акаш хIана дац аьнна, дола балхаш кулг нара деш да. Тоъаш яц карьерера бийдал хьаувзара эша транспорт, кийча продукци арахккхара эша вагонеткаш. Масаза латта дийзад тха болх ца беш духхьал вагонеткаш ца хилар бахьан долаш. Цу кхоачамбоацарех лаьца тха къамаьл хилар дукха ха йоацаш «Чечениигушпромстройматериалы» яхача производственни объединене кулгалхошца. Цар шин бутт хьалха 60 вагонетка хулийтаргьа аьнна дош деннадар, цхьабакъда, таханарча дийнахьа хьахахьча цхьаь цаI яц.

Цу массадолча кхоачамбоацарешa юкъетатт производственни хьокхамаш. ХIаьта уж дIадувцер эхь долаш во хилар дIадехача шера. Кирпичаш арахецара шера план 56,4 проценти из маьхала аккхара план 54,3 проценти мара кхоачашъяьяц завода коллектива. ХIаьта къахьегама овсарленах лаьца дуьцилга эшаш а мичад укказа.

Цхьан дешаца аьлча, 1984 шера оаха тIанийца хинна декхараш духхьал наькъата тIа дисар. ХIаьта укх шера тIанийцараш а кхоачаш ца деш дусаргдац алга а дац. ХIана аьлча, пачхьалкхен план кхоачаш ца еш хьана хиларах завода тIадиса декхар массехк миллион сом ма дий. Завода гIулакхаш тоалургдола наькъаш белгал-м деьхад оаха, бакъда, тхона новкъостал эш объединене кулгалхошкара в. Цар дукхагIа йоакхо е еза тха эшарий. ХIанз укх сахьате цар из деш дац. Талмастта дитад цар тхо. Кхьметтел укх зIамигача масало а тешал ду из мишта хиларе. Тха заводе каст-каста воагIа объединене генеральни директор К. Батаев. Бакъда, цIакхха е мугIарерча болхлошца из дагаьаьнна, цо къамаьл даь ха дагаягIац тхона. Духхьал Албековца завода территоре тIа гIолла хьожаш чакхваьле дIаводa из. ХIаьта болхлой собрани аь, е цахашка гIолла наькха дагардер фуд, нийслуш дола кхоачамбоацереш дIадахара малегIа наькъаш да лаха дезараш, царна эшарий, цар бытовн хьелаш миштад хьажец Батаев. Из нийса хIама дац. Ше кулгалхо хиларга хьежжа наьха йоакхо мишта из, цар дегардар ха декхарийла ва из. ТIаккха эшараш дукха да, ВорхI бутт дIабаьннаб тхона шура ца тела. Из тхона мах боацаш, балха хьалашка хьежжа йоагIаш я. Цхьацца бахьенаш а уттадеш тхона хьалец из. Корта е болаш бахьан дац цу доше тха бухгалтере болхлоше доаладеш.

Лоацца аьлча, таханарча дийнахьа тха завода гIулакхаш оаха дийццача бесса вона хьала да. Уж тоадаре оарцагIвала декхарийла ва массавер а, мугIарерча болхлочунгара ваьнна кулгалхочунга кхаччанца.

Э. ЭРЖЕПОВА,
З. КАРТОЕВ,

Малгобекски кирпичи оча завода болхлой, къахьегама ветеранаш.

Нов. В. И. ГОРОДОВНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Республика комсомольски партийни органашка дуккхача шерашка беркате болх барахи ваьча дийнахьа деиз 50 шу дизарца дувзаденнеи Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла **Городов** Владимир Ивановича — КПСС обкома административни органий отдела инструктора.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный.

1985 шу. 3 январь.

● ПАРТИЙНИ ВАХАР: КОММУНИСТИЙ НРАВСТВЕННИ ДЕКХАР

КЪАХЬЕГАМ БЕРКАТЕГIА ХИЛИЙТАРА

Горячеводски бурув тохара балхий управлене шоай дикача къахьегамца уллув болх беча наха масал телаш дукха нах ба. Вакъда, царна юкъе а эггара хьалхарчарца йоаккх бурувдеттачун Покорский Петр Павловича цIи.

Покорске цхьаккха балха товзал ядар укказа байхе воагIача хана. ХIанз Петр Павлович пхелагIча разрядах бурувдеттар ва.

ДIадахача шера тIанийца хинна социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдир Покорский чувоагIача смена.

ХIанз уж ба «Северная Минеральная» оалача моттиге номер 28 йола скважина бурув тохаш.

Цхьаккха шекo яц йиллача ханал хьалха из скважина бригадо йисте йоаккхартхилара. Цу гIулакха юкъе кIеанга дац бурувдеттачун Покорский Петра дакъа.

СУРТА ТIА: П. Покорский.

А. КЛИМОВА сурт.

Бухсоццаш хьахулар дукхатIех дикагIея хилийтара, вешта аьлча, хIаране къахьегам беркатегIа хилийтара тIаберзабаь ба массе а хана «Грознефть» объединене партковa берригa организаторски а наха политически кхетам балара а болх. Цхьатарра из доагIа коммунистически кхетам бола керда саг хьалкхевара е балха программа толамца кхоачашъяра а.

Уж шаккхе а декхар кхоачашдеча йоакха моттиг дIалоац леррттIа социалистически яхь лелаяро. Объединене партийни а профсоюзни а организацеша массе а хана чIоагIа теркам бу социалистически яхь лелаелга дIахо тоадара, цун керда формаш юкъейоалаяра.

Къаьстта йоакхо ю партkомо лоехьара хьадоладеккача патриотически болами. Къахьегамхой кхоллама хьанар айдара тIеерзаь йола болхлочун, инженера, къахьегама коллектива моллагIча предложенега лаьрхIа хьож. Массе а оагIоратьа техкача, из пайда луш хуле — могаю, кхыча коллективашта, болхлошта юкъе дIайоаржаю.

Объединене парткома балха тIа тахан хьалхха яц из стиль. Дукхача хана деиз хьайоагIаш я. Хьаьцаргья вай ях шу хьалха шера 5000 метр бурув тохара а скважина йистехкхара хи 25 процент лоацъяра а тIехьа Шулинния бригадерча бурувдеттарaша дIайолаь социалистически ях, Мехкдаьтта лехарашта юкъе шеpарара шерагIа баржаш хьабоагIа из патриотически болам. Хьалхарча шин шера цу яхье дакъа лоацаш 14—15 бригада мара ца хиннача, тахан из болам хьаллаьна къахьегаш л объединенера 38 бурув детта бригада.

Донкха беркат даьнна цу боламах — дикка слхденнад кIоарга даьча тIоанашка бурув тохилга, тоаелпай коллективашка къахьегама а балха а дисциплина, лакхдеинаб хIара болхлочун коллектива хьалхашкара бехктокхам, чIоагIбеннаб хIаман кхом бара тIехьара къовсам.

ТIехьале дIа йолаш чакхбаьннаб республика мехкдаьттан промышленноста 90 шу дузаш пятилетка кхаь шера план кхоачашъяра тIахьехаш хинна коммуниста Ф. И. Баскакова бригада патриотически болам а. БIаьш бригадаша, эзараш мехкдаьттахоша къоабалбаь хьаллаьцаб из болам. Царех 20 процент хулача къахьегамхоша ханал кхо бутт хьалха кхоачашдаьд пятилетка хьалхарча кхаь шера декхараш.

Наха къахьегама кхетам луш, цар кхоллама хьанар айдеш бола боккха нравственни низ хиле дIаотт партийни комитета организаторски а политически а балхаца хьаллаьца бола патриотически болам. Цунна тешал ду Еррисоюзни социалистически яхье тха объединене даьхача толамаша. Укх тIехьарча ворхI шера хIара квартале баьча балха итогех СССР мехкдаьттани газан промышленноста а цун болхлой профсоюза Центральни Комитета а барх кара тела цIе байрах йоаккхаш хьабоагIа вай Нохч-ГIалгIайчен мехкдаьттахой.

Къаьстта беркате хиннад дIадаьнна шу. 22-ча декабре кхоачашдаьд объединене соахка мехкдаьттан а газа а продукци арахецара декхараш. Планал совгIа 145 эзар тонн мехкдаьтта, 64 миллион кубически метр газ яьккхай. 4500 метр бурув техад, борхI мехкдаьттан скважина бурув теха а кхы мел яар даь а иистеяьккхай. Планах лаьрхIа хиначул совгIа ворхI миллион совгIа пачхьалкхенна пайда беш чакхдаьккхал республика мехкдаьттахоша дIадахашу.

Толамца кхоачашде дIашIехьдаьннад республика мехкдаьттахой объединене КПСС ЦК декабрьски (1983 ш.) Пленумо вай берригача мехкарча къахьегамхошта хьалхашка оттадаь декхар а.

Планах лаьрхIа хиначул совгIа къахьегама овсарле лакхъяй кхо процент, арахецача продукцега дIалодар лохдаьд 2,8 процент. ХIаьта цхьайтталагIа пятилетка йолаелча деиз планал совгIа бIаьш эзараш тонн мехкдаьтта даьнняхаа, 400 миллион кубометр газ яьккхай, 35 миллион сома маьха продукци маьхалъяьккхай, итт эзар метр бурув техад. Кхоачашдаьд кердача моттигашка мехкадьттен газа лахара декхараш. Диъ шера план ханал хьалха кхоачашъяьй ийс предприяте, 47 бригада, эзараш болхлоша.

Эггара хьалхарчарца хьаллаьцаб республикерча мехкдаьттахоша Сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дизара кердача къахьегама толамашца накъадехара дIайолаь социалистически ях а. «Коталон 40 шу дизара — 40 хьинарeча къахьегама кIира» яхача девизах болх беш ба бурувдеттараш, мехкдаьтта доахараш, гIишлонхой, транспортникаш, объединене кхыча доакъошкара къахьегамхой.

Мехкдаьттахошта юкъе яржача социалистически яхье хьалха латт Октябрьски революце орден лелаю «Старогрознефть» НГДУ, «Октябрьнефть» НГДУ, «Грознефтегаз» НГУ, Горячеводски а Малгобекски а УБР, Октябрьски технологически транспорта управлени, дуккха кхыйола предприятеш.

Цахаддаш къахьегама овсарле лакхъелга, продукцега дIалодар лохделга Iалашдулургдац кердагIйола техника, хьалха латта технологи майрра балха юкъейоалаярца, балхашта дуккхагIа механизаци а автоматизаци а ярца мара. Массе а хана объединене парткома, моттигашкарча партийнц, профсоюзни организацей керттерча теркаме да уж дешаш. Ерригача «Грознефть» объединене лаьрхIача, хIара шера итт миллион гарта пайда боал керда техника, къахьегамхой рацпредложенеш. Вилмана карагIдаьнна кердадараш балха юкъекхувларах.

Хаттар отта тарлу: малагIа бахьанаш да къахьегама кердача лакхаленашка кхачара, дерригa шоай хьинаш хьекъали дIа а луш, наха, бIарчача коллективаша патриотически боламаш дIадолаяра? Материальни оагIув лаьрхIача, царна шоашта тIакхеташ е алапи а е ахчан совгIат а цхьаккха хIама дац. Из дош теккача гучадоал укхаза керттера Даймохк бIаьхегIа хилийтара, дехе доралла низ чIоагIбара лоIам балга. Из шоай нравственни декхар лоархIар.

Берригача советски наха а санна, дегаш гIоздаларца, кхахьегама хьинар айдалар ца тIанийцад республикерча мехкдаьттахоша Политбюро заседане КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела К. У. Черненкос даь къамаьл, цо белгалдаьха декхараш. Укх шера кхоньча материалий энерги чотагIа шин дийнахьа болх бара хьакъехьара парте тIахьехам аггара хьалхарчарна хьаллаьцаб Октябрьски революце орден лелаеча «Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахоша. ХIаьта Малгобекски а Октябрьски а бурув деттача балхий управленешкарча коммунисташ Г. Г. Попхадзеи В. П. Найвани керте болча бригадаша КПСС XXVII съезда сийна социалистически декхар тIанийцад 4,5 шера цхьайтталагIа пятилетка йистеяккха, планал совгIа цхьа процент къахьегама овсарле лакхъе, кхо процент бурув тохарга дIалодар лохде. Из патриотически болам хьаллаьцаб хIаназлехьа итташ къахьегамхой коллективаша.

Хьалха а цахаддаш теркам баьб объединенена чуйоагIача трестий, управленей, предприятей, цехий партийни организацеша, коммунисташа кхоамбара тIехьара къовсам чIоагIбара, шерагIа боаржабара, хIара мехкдаьттахочун боахама да ше хилара сахкетам лакхбара. Цох беркат а даьнна. Укх пятилетка шерашка объединене предприятешка кхоадаьд 32 млн. киловатт-сахьат электроэнерги, 35 эзар тигакалори йовхала энерги, пхи эзар совгIа тонн условни доагор.

Къахьегама овсарле лакхъяра производства, эффективность айяра, болх беркатегIа хилийтара доархIаме да мехкдаьттахой къахьегамен вахарен хьалаш тоадар. гIоина бола боахам дегIабовлабар. Из гIулакх а шеннхашта теркам беш леладу тха объединене. Укх пятилетка шерашка хьалъяь болх бе йоласиннай «Унахцiено» яха санаторий, берий комбинати поликлиникей, Каспийски форда йистерен Дуба-Юртарен салоIа моттигаш, кхыйола гIишлош. Алхха дIадахача шера гIонна долча боахамашкара мехкдаьттахошна дехкад 345 тонн дулх, 440 тонн баьцадавраш.

Цу дерригача толамий ларде латт объединене партьюмо, юххьанцарча а цехови а парторганизацеша, парт группаша, юкъарча организацеша, боахама кулгалхоша, цаIн-ахи эзар саг чувоагIаш йолча политически агитаце отрядо дуккхача лостамех къахьегамхошта юкъе беш бола организаторски а кхетама а болх.

Къахьегам беркатегIа хилийтара тIехьа лоаттабеча къовсаме дерриг тхоай вIаштIехьа ца даьнилга кхеталеш. карагIдаьннaчун критически мах а беш, цу даькъера тхоай кхоачамбоацараши из бодх дIахо тоабара йола тароваш бIаргагуш, цаоех бизагIа пайда эцара, В. И. Ленин ваь 115 шу дизара. Сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дизара, КПСС XXVII съезда сийна йола социалистически ях кхы а шерагIа йоаржаяра наькъаш лохаш да тхо. Объединене коллективо лаьрхIад цхьайтталагIа пятилетке мехкдаьтта даккхара план укх шера 7-ча ноябре кхоачашъе.

А. ЧАПАНОВ,
«Грознефть» объединене парткома секретара заместитель.

МИШТА IАНГАРА ДОАХ ХЬАЙБАШ

ЛАЬГIЛАЦ ШУРА

Наурски районерча «Победа» совхоза директора кабинете эгтара дикагIа кхьа бIарг тIаоттартболчча моттиге йоал КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Сийлен грамота. Иштта я цу тIара дошоца язъяь текст: «1982 — 83 шш. Iаи замалахьа доахан толаме Iангара дахара хьайбей продукташ йоахилгец кийчъелгех алсамдаккхара хьажача Ерригсоюзачи социалистически яхье эгтара дакхагIа толамаш дахарагIа «Победа» яхача совхоза коллектива».

Доккхал а деш дуьц дика дог тохадеина волча совхоза директора Базаев Бориса:

— Дукха да Сийлен грамото дIадехараш. ХIаьта де йиш мел яр ду тха коллективо а, доахаш дола толамаш кхы а лаккдара, шурей дукхи алсамдаккхара, мехка Кхачан программа кхочашъеча лоаца дакъа совдаккхара.

Ший къамаьлага хьежжа дя боахама кулгалхочун гIулакхаш а. ХIаьта тахан шийлача хена а," дог хьесташ я йоаккха шура — юкъера лаьрхIача хIара кхоабача Iатта 8 килограмм кхоачаш я укхаза денвек бийсавнен йоаккха хьалхарча сортах йола шура.

Дуккхача дIерашка симентальски красностепкойи фух дола доахан леладаьд «Победа» совхоза шурий товарни ферме, дар продуктивность лоха йола моттигера хьайбаш я. ХIаьта а эсала силацар доаркаша доахаш доле толамаш, кхоачашйоре шура яиккхара а пачхьалкхенга йоахара а йола планови заданеш. Шеко яц, боккхача лоархIаме дар, хьайбаш Iай а аьхки а царна эшеш долча доакъарца Iалашдаьча, лаьтта леладераша дах гIо а.

— Амма тхо цхьаькха дича а тIехдоалалацар шура яиккхара юкъера лаьрхIача хIара кхоабача Iатта кхо эзар литр кхоачаш долча доазонал, — дувц боахама воиккхагIа волча зоотехника Добрынкин Михаила. — Масале, 1981 шера 2802 килограмм хилар юкъера лаьрхIача цхьан Iаттагара яьиккха шура, хIаьта 1982 шера 26 килограмм тIаккхийтар. ХIаьта а хестадора тхо, кхыметтал совгIаташ а телар. Амма тхо кхоачамбеш децар оахош даьчох. Хьайбаьккхаш йола шура дIахо лаккхъяра аникъ лохаш дар. ХIаьта из тхона вора а бар. 1982 шера совхозо доаладир Iаьржакъоарзача фух дола 50 шинара. Бакъда, цу хана нийсбелар, тха ферма йолча Ицерски яхача станица хьалхашка Iаьржакъоарзача фух дола доахац товргдац ахаш хиннараш а. ХIаьта царна дика хилар цигара хьалаш. Дика Iаьсий дар. Хьайбаьккхаш йола шура дикка лаккхъелар — 1983 шера 3277 килограммага кхаьчар юкъера лаьрхIача цхьан кхоабача Iатта кхоача шура. Цу тайпара, тIехгьара а кхо эзар килограммал тIехъьлар йокха шура. ХIаьта деттача доахах ахаш мара дацар тха цу хана Iаьржакъоарзача фух дола дукхаш хадахка шиъзараш.

Вахкхача толамо деташ айдар хьайбаш леладераий, 1984 шера кхы а дикагIа къаьхьста болабелар уж, тешаш бар шоай яизах.

— Кхьча тайпара хила йиш а ярий на! — йоах зоотехника. Тха беррига доярхаш болабелар кхо эзар килограммал тIех шура яха. ХIаьта хIаране тIайнцар пятилетка дийлагIча шера лаиха социалистически декхараш.

Хьайбаш леладераша гIа боахаш боле доакъар кийчдераш а баьлар болх дикагIа бе. Боахаме хьийьир тешшаме болх беш йола сийна конвейер. Хьаеш латтар Iанна йола тешшаме доакъара база. Люцерна йийна плантацеш совхозо шеръяро йиш хилийтар. кхоачам боллаш болох йоалла дикагIа йола йол кийчъе. ХIаьта ги даккхаре люцерна аьрдачул тIехьагIа, юкъндиоача чах а хилар хьайбаша дика дуаш дола доакъар, из а мичад дикача аьлал эсалагIа.

Хий долча доакъаре залесаш хьеш, доакъар кийчдераш болабелар вIашагIа а эзь йийна хьажкIаши гидуаргаш кхоль ца Iеш, доакъара йола ябаиххаш кхое а. Цу культура ювагIо гIо дир дикача доакъарах латта база чIоагIъе.

1984 шера чу а деиа пачхьалкхенга дехкар совхозо 500 центнер люцерна ги, хIаьта кхы 30 центнер юхе а дисад. Из бахьан долаш пачхьалкхено хьахийцар боахама дукхагIа комбикормаш, Уж концентраташ тоъаргъя доахан а хьакхарч а дика Iангаре яхара. ХIаьта хIанз хIара Iатта тел килограмм комбикорм чу а тессе лаьрхIа кийчбь муж.

1984 — 1985 шерашкара Iа доладухь яр хьайбаш леладерий доакъар латтача моттигашка 890 тонн йол (планал шозза совгIа), 680 тонн люцернах яь силос, 430 тонн ялатий культурайчаа, хIаьта иштта 150 тонн доакъара ябахаш. Цу деррагата доакъара тайпнех хIарадар планал совгIа дар Силосах дийцача, из кийчъьлй шин шера эшаргйолчул совгIа — 2433 тонн.

— Цу тайпара доакъара база хича вIаштIехьадаргда хьайбиха шура алсамьликха, — йоах М. Добрынкиз чIоагIа раьза а волаш. — ХIаьта тха доярхаша таххане из хьа а хьокх. Шера планах хIара кхоабача Iатта лоархIаш яиха еза шура 2830 килограмм йолча, 1984 шера (хетаргахьарча лоархIамех) оаха яьихай из 620 килограмм дукхагIа.

Цу тIа а дицдалийта йиш яц, оаха кхоабаш болча 95 Iаттах хIанзаш а 70 Iаьржакъоарзача фух хилар. Уж доахан дерригаш племенни а продуктивность лакха йолаш а да. Иштта, доярка Кузьмина Марияс лелабу 24 етт Iаьржакъоарзача фух ба. ДукхагIа дараш лухьашха декха да уж. ХIаьта нагахьа свила 1983 шера цо хIара кхоабача Iаттагара юкъера лаьрхIача 3490 килограмм шура яьиххаяр, 1984 шера 3750 килограмм яьихай.

— ЦхьайттлагIа пятилетка чакхйоалача шера юкъера лаьрхIача хIара кхоабача Iаттагара йоаккха шура 4000 килограммал тIехьяикха хьожарга со,—аьлар доярка. ХIанз 11 килограммал тIехйоал со дийнахьа юкъера лаьрхIача цхьан Iаттагара йоаккха шура.

1984 шера хIара кхоабача Iаттагара 3500 килограмм яьиххай доярхаша Исраилова Самен Дрездова Любаси. Цар яьихачул 200 килограмм мара кIезигагIа яц Алиева Тумишас ше кхоабача доахах хIаранегара яьиххха шура.

ВIубенна хьеж кхоанарча денга «Победа» совхоза хьайбаш леладераш. Массане а латт уж советски халкъо фашистски Германи эша а яь Нотало яьикха 40 шу дизара сийха йолвенначa къахьегама вахте. Деигара денга алсамйоах шура, дукха къахьегама совгIаташ нийчду цар дерригача халкъе цIейга. тIагIертта соадоах мехка Кхачан программа кхочашъеча шоаш лоаца дакъа.

П. МОИСЕЕВ.

Новкъостал дех

ИШТТА ДОЙ ГIУЛАКХ

Тхо дахаш йола Карпинский Кургана яха поселок пассажирски транспорт вIештта лелаш моттиг я. Геттара хала да тхацига ваха-ва. Центральни рынкера тхо дахача № 22 маршрутах лелаш йола автобусаш ухаш а ца ухаш а ос. Цу тайпара гIулакх цкъан шоазза мара хиннадецаре, хIама дергдац, нийслуш хул, аьнна Iергдар тхо. Оаха хIанз дувцар укх 25 шера хьаметтадоагIаш дац.

1984 шера 25 декабре центральни рынкера 15 сахьати 45 минути яьача графикагIа поселке автобус яха езаш яр. Йоллача хана автобус яйзар. Хьежа кIорда а даь, диспетчерго хьаттар оаха, хургйолаш йий из автобус, аьнна. Хилаза яргъяц, аьнна, дар диспетчера денна жоп. Цул тIехьагIа кхы а 2 сахьат даьлар автобус ца йоагIаш. Балхара чубоагIача ваха, бераща шоай гIуланкха арабаьнначар шоалагIа а кхозагIа а хьаттар, дукха латта дезий тха укх шелалга? ТIехьара диспетчера, сагота йоацаш ела а къекаш, аьлар:

— Хургьяц. Хьежа дезац шун.

Наха гIар ийнча, № 5 йолча маршрутагIа лела автобус Карпински Кургане кхачаоьаш дIагIоргIа аьнна, цу тIа пассажираш дIотIахоьшабир. Цхьабакъда, нахаь дукха даьдацар из хIама, диспетчерски пункта уж дIагаьна баха даьлар. Ше хьалха кхача «12-гIа трест» остановке хьалхкхаьчача шофера дIахо ваха тиганзар. Нахъа юкъе Iобахьа нах гIаш урогIа болабелар. Царна юкъе бар боккхий нах, бераш марбIадоахк кхалнах.

Нахаца иштта-м хила йиш яц. Автобазашка машинаш тоъаш еце де йиш йолаш цхьа хIама да. ПхелагIча маршрутагIа лела автобус «12-гIа трест» яхача остановке хьалхкхаьчача юхаера. Укхзара тха поселке кхача юсар пхи остановка мара яц. Фу хургдар-хьогI автобус юха ца а ерзаш, цо никъ дIахо бича? Дукхаза а дийпад оаха из. Цох а хIама хилац.

Ткъаь шоллагIча маршрутагIа лела ехача автобусо а тIехххьарча хина шийъа никъ лоацбе лаьрхIад. Карпински Кургане хьатIалла 3 остановка эшаш юхаерз из. Шоай гIулакха эшшика дукъаиккха водителаша деш хIама да из. Автопредприяте кулгалхой сагота а болаш. тIахьовкая лоаттабеш хилча хургдацар из.

Тхона бахъахьа хегар № 22 йолча маршрутагIа лела автобусаш пхелагIча маршрутагIа лелачарца дIа а теха. Карпински Кургане кхаччалца хьалъухаш хилча.

Цу гIулакхах пайда баргбар тха поселке бахача наха а пачхьалкхенна а. Цул совгIа аттагIа хургдар пассажираш дIа-са кхувла белача городерча автопредприятешта а, цу шин маршрутагIа лела автобусаш вIашагI а техча. Карпински Кургане кхаччалца кхача, ХIаьта тхацига хьабоагIа никъ, ала хIама доацаш, дика ба.

Пассажирски транспорто лерттIа болх ца бар бахьан долаш, дукха нах бе тха поселке балха ца отташ лелаш. Хьалхарча смене бараш массехк километр гIаш баха а «12-гIа трест» яхача остановке е Старопромысловски шоссе тIа IотIабаха кхоабоI, из хIама де хала да 2 — 3-гIча сменагIа балха баха безачарна. Цудухьа дукха нах бус балха отта йиш йоацаш. Уж халонаш хьалхашка латт сарахьарча школе деша багIача хьгихошта, студенташта.

Цхьаькха а да белгалдаккха дезаш. Теша хала дале а тха поселке яц цхьа берий ясли е беш, иштта йоацаш я амбулатори а. Цу тIа транспорт а ца хилча—наха болх бе а баха а хала да.

Б. АРЧАКОВ,
тIема а къахьегама а ветеран.
М. БЕКМУРЗИЕВ,
персональни пенсионер.
С. ОШАЕВА,
бохкло,
Р. АРЗУМАНЯНЦ,
8-ча больница повар.
(Веррига а 6 саг ва кулгаш яздаьраш).

Хьал гIадвугаш дац

Сунженски района «Победа» колхозе хьайбаш Iангара мишта доах хьожаш хилар со укх деношка. ХIаьта бIаргадайнар, хьаьр сат гIадвугаргволаш дацар. Пачхьалкхенна шура йоахара дIададхича шера план кхоачашъйинзар, вадини 65 долаш, 66 Iасилг мара хьакъоастадланзар хIара бIаь Iатта тIехьара. Цул совгIа, хIанз хIара Iеттагара дийнахьа йоаккха шура соакха укх хана хиннача 0,4 килограмм кIезигагIа я. Пачхьалкхенна тIехьарча хана дIателача цунах дукхагIъар бIеха хул. Техкача гучадаьлар цу кхоачамбоцарий бахьанаш а. ХIаьта царех цуттера дар — доахан Iангара дахара лурчоагIа тоъал доакъар Iалашдаь ца хилар. Март бетта, апреле доажаде арадахкилца раццонах доагIачул ахане кIезигагIа телаш кхьбар соахка доахан. Из бахьан долаш гIелдейна Iангара даьннача царех дукхагIдолчар деина Iаьсий а дир, июль бутт кхачаIаккхоачаш мара лерттIа шура тела а доладаланзар.

Кхы дикагIа дац колхоза хьайбаш леладерий укх шерара хьалаш а. Доахан Iангара дахара 78 процент мара кхоачам баьбац соахка доакъаращца. Цул совгIа, Iалашъяьча вьлах 60,2 процент во я.

— Из а ла йиш йолаш хIама дар, доакъар хьаьи а деш доахана теле йиш илаpe, — йоах доярка Хаюрина Вякатус. — ХIаоя доахана группа лаьрхIа цхьацца бенка я доярхашка. Царна чу дIайха хий а детте концентраташ, жом, патока, цхьаца микродобавкаш чу а тайсе хударa хьисапе муж бора оаха. Из бизьчул тIехьагIа дикка тIаккхетар доахане лу шура. ХIанз таро яц из гIулаих чакхдакха. ХIана аьлча, дIайха хий доц. Из дIовхдаре лаьрхIа отталь шин бешка я, цхьабакъда, тоъал газ йоацаш лотае йиш йолаш яц уж тIалатта пишкаш. Цудухьа шоаш йолча тайпара доахана дIадуча концентраташа, жомо, патокас шура алсамьяккхара лоалам болаш новкъостал дац. ДIайха дар доацаш шийлача хица юлл оаха ведраш а флягаш а. Хьоамел дIаяиххха вIаштIехь а ца доалаш, из бахьан долаш бIеха хул шура.

Кхы а цхьа хIама да во. Ферма кое шиц ханнахьа дIа ца оттаяр бахьан долаш йолча тахьнаре хьатIанкхахьа дераш нийсденнад хIака. ХIаьта дукхагIа хьада гIерташ лафет е машина сов етте цу тIера Iолегаш дукха деце а цхьа дакъа дов из новкъа ферме хьатIадалехьа. Иштта а кIезига дола из цу тайпара доадар ахь а да.

— КIезига да яхаш доахана кIалахьарлара ца лац тхона. Дахчан оипкаш йоагIар, цхьабакъда уж а наггахьа мара дац. Из бахьан долаш духхьал лаьтта Iодуаш доахан цIъеза. ХIаьта цу хьале етт цамогаш ца хилча а балац, — йоах Хаюринас.

Во вIаштIехьдаьхад укхаза наьха балха хьелаш а. Хьамча нихаш ца хитта лела йиш йоацаш дIайха ди деча хотта ба ферма конкарта. ХIаьта уж йоагIаше а луй яц хьайбаш леладераште.

Ше уголок а я укхаза. Графикашца, плакаташца, иллюстрацешца хоза кийчъьлй из. Цхьабакъда, Iаи замалахье цу чу сег чувоагIаш ваце тамаш я. Арахьарчул шийлагIа я чухьа.

Доахан чулатташ цхи корпус я ферме, царех цаI — хьайбаш шин мутIарагIа латташ. Царна чура кхо, нувхаш аредовхаш 11 транспортер я. Царел совгIа электроэнергеца болх беш я кхаь корпусе латтача хьайбашта кIала чана меттел хьоаршаш йола оппикаш феца арайоахаш йола вентиляторaш, чи саташ йола установка. Из эррига техника цхьатарра болх бе болаьча ма эшша электроэнерги хьакеца ниэ а боаццаш йох ферма кое латта трансформатор.

— Иштта из хIама нийсделча Орджоникидзевски станицере электрикаш а боалабаь из тоаль яккхаелехьа ах дИ дов, — йоах ферма заведующе Хамхоев Висангире. — ХIаьта из санна моттиг нийсъелча хьайбай помещенеш цIенъеш кхаь сата метта къахьега дезаш хул хIара безкаIу. балха норма кхоачашъе вIаштIехьдалац ча оатташ йолча установка тIа болх беш волчун а.

М. ХАМАТХАНОВ.

Грознерча экспериментальни мебельни фабрике дика вовзаш ва столяр Мудаев Апти. ПхийтIа шу хьалха из фабрике балха вовгаIеш. цIьакхха балха говзал яцар цун. УченикагIара дIавоалаьенна лаккхарча разрядах волча столярага кхоачаш лаьхйяр Апте шийн балха говзал.

Профессия караерзаеча даькъе цунна доккха гIо дир хьекамча хиниа дIаэттача балха йIаьхий опыт йолча столяра Аратюнов Иван Михайловича. ХIанз Аратюнов бригадир ва Мудаева къахьегача участке. Цо доккхал ду шийн хиннача учениках. ХIаьта Апте-и шийн ба кIанз ученикааш. Цо наьмарьйа дIелу царна шийна хоаш дар.

СУРТА ТIА: дикагIвола столяр А. Мудаеви цун бригадир И. Аратюнови (аьрдехьара аьттехьа).

И. ПЛИЕВА сурт.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

КУБА. СССР-о техническа новкъостал а деш, советски специалисташа дакъа а лоацаш реконструкци еш латт Марнелерча Максимо Гомеса цIерагIча тепловой электростанцешна. Аьрдехьара аьттехьа — оператор Лукас Гомес, ГЭС керттера инженер Аугустин Хименес, Кривой Ротера инженер Брусов Анатолий.

Г. НАДЕЖДИНА сурт. ТАСС фотохроника.

ВОАТАГАРИЙ ФЕРМА

Момбас яхача кенийски города къулбаседенгахьарча а хьалха тIо баьхача моттиге 8 гектар йолча майдан тIа юлланa латт дунен тIа эггара йоккхагIа йола коммерчески воатагарий ферма. 650 йоккха воатагар лаьца а лаьца дIачухийцай цу хьаьча хий латтача моттига чу. Цар Iое езаш я 700 вIорнг. ДIахо йодача хана шер-шера кIоника эзар воатагар лувца лераI цу фермера. Боккха мах бола цар цIокий экспорта лаьрха я.

Неке воатагарий паказник хьайро гIадбиган коммерсантан бига ца Iеш, иштта ахархойн чиъарий лувцараши, а: сага цIийна тIаккхувш йола рептилеш наках леташ моттагаш хьежа жий хул. **(АПН).**

КХЕРАМЕ МАЗА

Гаргакхоачаш латт гитлеровски рейх йоха а яь, агрессен рейхан низаш эша а даь сийлахь-йоккха котало яьккха шовзткъа шу дизар. «Дунен ерене низий соотношени оалактере хийца а обществa вахарера тIемаш сецца дIадаха таро хилийта йола а котало я из. Цхьабакъда, адамашка кальчача а цар кхетаьяьча а цу тарошех хIанз а хилкадаш бокьонна долаш дола хIама. ТIема кхерам дIабаьннабац, хIаьта тIехкьарча шерашка чIоагIа лакх а беннаб. Цун керттера бIи ба авантюризма агрессивности шийх йоалдеш йола империализм. Общественни структура, экономически гIулакхашка, империализма политика вIашш чоаль аьнна гурмат хиннай хIанзарча хенара капитализм дегIавхара эггара экстремистскегIа, эггара довнадагара, агрессивнегIа, шовинистическегIа долча линеех. Цу тIа а машара гIулакха эггара зенегIа долча цу дегIаахаре цIаьнха а хьалхарча планe отташ латт американски германски империализма альянс.

МоллагIа политика историен чура арайоалаш я. Германски империализм дIала а хиннай къаьстта агрессивни. Цун овлаш дувааденна да Германе капитализм тIехьа хьахиларца, германски монополеш, В. И. Ленина образно аьнначa тайпара, капиталистически шун тIа эррига моттигаш дIанийцаче хана кхаьча хилара фактаца. Германски монополистически капитало тиганзар цу хIаманa раьза хила а из дIатIаIаца а, из шозза ennaй низагIа дунe юхадекъийта, хIаьта шозза а хIалакъхулаш яйша а кийшай. Сиха а чIоагIа а дегIаена США империализм а яр яштта колоней дакъа ца кхоачаш йиса, цунах хилар истере эггара хьалхарча дунен юхадекъара баьча империалистически тIема инициатор (испано - американски). ГIулакхаш исторически цхьатарра нийселaарой хьашташ «цхьатара» хиларон, цу тIа а капитала концентраце монополизацен боврам лакха хиларо, доал финансови олегархега дахаро, шийна а мехка хьалхале лелаю кинцерш айхха вIашш гIулакхаш леладеш хиларо кхьметтел кайзеровски хана а вIашш саргаувлар США-и Германии. Шин тIема юкъерча хана кхы а шерделар американо - германски экономически а къадола а бувзамаш. ЧIоагIа лоархIаме дар цу дакъе Малхбузе Германи Советски Союзах лотае, агресси малхбузенгахьа доставе, дунен тIа эггара хьалхарча социалистически пачхьалкхена тIаерзае гIерташ хилар.

Дунен шоллагIа тIом лаьттача хана, Советски Союзаца цхьана нацизмана духьала къовсам а лоаттабеш, США а Англи а чакхйоахаш яр фашистски — Германе кулгашца Советски Союза низ бохабайта лаьрхIа йола гальнна йода стратеги. Цер тIехьадоахар шоллагIа фронт хьелаилга, из дора дIахо йодача хана из Советски Союза духьала оттае дагахьа германски милитаризма потенциал йоха ца йита лерхIаш а.

ТIом чакхбаьнначул тIехьагIа, шоаш тIанйна декхараш тернал а ца деш, тIехьа а ца доахаш германски милитаризм дийнъе йолаелар США керте а йолаш йола малхбузехьара пачхьалкхенаш. 1950 шера сентябрь бетта тIайийцар цар «Германга доазув а оттадаь тIадьожам а лоаттабеш герз хьадайтарах вIашагIтехача герзашцарча низашта юкъе, вешта аьлча, НАТО системана юкъе, цо дакъаладарах йола решени. Фактически кхочашъе йолайир мехка ремилитаризаци яра программа. 1955 шера май бетта официально НАТО член хилар ФРГ, европейски континента тIара «шийлача тIема» йола американски стратегий керттера шоагIар а хиина дIа а отташ. Къаьстта кхераме хIама хилар. ВIашагIкхийттача Штаташцарча ший тIема союза дарда тIа, из ядерни герз бе дола гIортар. Из де лаьрхIа яр 60-гIа шерал доладенача хана НАТО стратегь оттаеш а ювцаш а хиина «дукхача оагIоний ядерни низаш» оалаш хинараш хьадара план.

Цхьабакъда, дунен халкъашта юкъера событеш дегIаахара лелаьмо бовлийтанзар малхбузенгерманскн кулгалхой корректаваш ца йича а шой дуккхача расчеташка цIаьнкха ца хьежача а. «Низа позице тIара» политика йохаш латтар, хIана аьлча, дунен тIарча низий соотношени тIа-тIа чIоагIагIа хувцалуш латтар социализмана гIойле йолча тайпара, чIоагIлуш йоагIара эррига социалистически система, къоастадаь аьлча Германски Демократически Республика а.

ФРГ европейски разрядкана юкъейита СДПГ—СВДП правительство хьавза ца бoалача кхоачабаь. «Йоккхий халонаш тIаувттаь наьхалеший маьхаш хувцара» процесс яIахка хинна ца Iеш, чIоагIа хала а массанахьа цхьан тайпара йоацаш а яр.

Советски Союзаца, Польшаца, кхьча социалистически мехкашца договораш даро чIоагIа шерйир ФРГ маневрени тароваш, чIоагIдир США а юкъейолаш долча малхбузехьарча мехкашта хьалхашка из шийн мукъагIа йола пачхьалкхе хилар.

Цхьабакъда. США царча гIулакхий дакъе Бонна леладеча арахьарча политике керттера моттиг лоацаш дола хIама а долаш дисар цул тIехьагIа а американски империализмаца айхха тIема-политически бувзамаш лоаттадар, шийн европейски, цу дакъе малхбоалехьара» а. политика чакхйоахача Вашингтон шолгIаре лувца гIертар. Хувца ца луш йисар НАТО хьалацарен цу милитаристски блокера ФРГ позицеш чIоагIъарен курс.

Духхьал ФРГ инициативагIа а американо - малхбузенгермански оагIонаша НАТО цхьана леладаь гIулакхаш бахьан а хиина хIама дар 1979 шера Малхбузен Европе цхьаьниахьа тоха лаьрхIа дола керда американски ракетно - ядерни герза оттадарах йола «шийгоара решени» тIаэцар.

1983 шу чакхдоалаш йолаелар уж герзаш дIаувттадара процесс. Цунах хилар кердача, дIаяхача эррпгача хана хинначул кхерамегIча ФРГ-ен США-ан цхьана леладеча тIема - агрессивни гIулакхий этапа юхь.

Цхьанне доацар шоллагIчун а долаш дола США-и ФРГ-и эскараш да хIанз «НАТО чIоагIале». Царех латт СССР а Варшавски Договора чудоагIача кхыча мехкашта а духьала бераабаь бола цу союза дерригача вIашагIтехача герзашцарча низий керттера удари низ.

Вашингтонан Боннаи цхьана леладу тIема - политически гIулакхаш тIаIостадаь да Европера социальни прогресс лаьгIъяра а. США а ФРГ а хьинаре дакъа а лоацаш духхьала а кхычарга гIолла а духьале йора НАТО коммунисташ Итален, Францен правительствашта юкъе хилара, хIаьта хIанз къаьстта низаш тIа а ухийт Малхбузен Европера прогрессивни машара тIехьарчен низий авторитети влиянии йохаяра.

Американски Малхбузен Германехеи юкъера гIулакхаш, кхетадеш да, вIашдухьаленаш йоацаш дац. Цу шин партнерах хIаране де лерхIараш шийн гIулакхаш да, хIаьта вокхо де лерхIаращца башха тарлуш а дац, хIара партнер де гIертар да йоагача цIерала йоахна хаштанаш вокха партнера кулгашца шийна хьалхашка Iохкувсар.

Вашингтон Боннага дийта гIертар да тIема расходаш шерагара шерага алсамъяьха ца Iеш (реальни лоархIамах хIара шера 3—4 процент). НАТО чугIоча зонал арахьарча тIема операцешта юкъе ФРГ дакъа лоацийтилга. США «кризиси стратегенех» на юкъе а увзаш. Шийн эргIана ФРГ правительствана де лоарда, шийн территоре тIа цхьаккха а тайпара тIом, цу дакъе «хоададь доазув дар» а. бергбоацаш США соцаяр, хIана аьлча, цо боккъонца хIалакбе тарлу мохк. Из де гIертар да ВIашагIкхийттача Штаташа ше леладу гIулакхаш тIема дараш а политически сферера дараш а бокъонаш цхьатарра йолаш леладелга Iалашдар.

Цу хьалашка ФРГ атлантически тIема бувзамий гиега мышое юкъе дIачоагIъе лерхIаш керда гIулаккхаш ду американски администраце. «ГIулакхаш тешаме цахиларен кхохкам латтарен бахьан Европа а эггара йоккхагIа йолча пачхьалкхенех цаI а яйкъа» Ялте а Потсдаме а союзникашца дах тIом чакхбаьннaчул тIехьагIа Европера гIулакхаш цхьан кога тIа дахарах дола договораш нийса цахиларах латт яхаш нах шеи а боахаш. кIалгIолла хьалхьею цо Малхбузен Германе националистически уйлаш, боккъонца лаьрхIача реваншизм дийнъе лаьрхIа дола хIамаш леладу.

Малхбузенгермански реваншизм, цу тайпара, хьахул, Малхбузехьа цунах оалача бесса, американски «ревизионизмах», хIаьта айхха цунца ювзаенна а я. Цу наьнаца американо-малхбузенгермански милитаристски цхьоагIо ювз националистически, реваншистски лозунгашцеи декхаращцеи, цудухьа цун кхерам дуккхаза лакху.

Американски доал деча элитана хьалхашка Малхбузен Германе лоархIам латт цун геостратегически позицеех, экономически тIемен потенциалаш, Малхбоале операцеш лелаяра опытах, дунен империализма позицеш чIоагIъяра тIадерзадаь гIулакхаш цхьана деш хиларах. Из шийца айхха союзнически гIулакхаш леладе чIоагIа безам болаш хилар бахьан долаш геттара дукха да США ФРГ хьадехараш, из далалаш ца йоалараш.

Бонна эррегача малхбузехьарча политика, эггара хьалха США цо леладеча гIулакхий, кIийле латт классови хьашташ цар юкъара хиларах, дунен шоллагIа тIом чакхбаьнначул тIехьагIа германски гIулакхий дакъе эгга ситуаци хувцара, германски дош оалаш дар «дIакъовлара», социалисти хьалъеча Германски Демократически Республика дакха толамаш дIададахара дакъера шийн керттера дакхар кхоачашдара союзникаш юкъеоза безам болаш дилара.

ТIема дакъе США а НАТО а цхьана гIулакхаш леладелга шерра дегIадар цунна лаьрхIар дар. Вокъонца лаьрхIача, реваншизма идеешта кIал Iалаьмате специфически форма йола ларх оалай, ларх я дуккха оагIош долаш, атлантически, цун кIийле а ФРГ ВIашагIкхийттача Штаташцара айхха йола тIема альянс, чакхйоаккхаш я НАТО чу гуччахьа антисоциалистически достам бола Вашингтонеи Боннаи цхьоагIо хьаьра курс. Малхбузен Германе НАТОро позицеш чIоагIъяларо кхыча тайпарча процесса стимулировани е еза аьнна хеталуш дале а, ше де лерхIараш сел гуччахьа НАТО юкъе дакъа лацарца «дувзаро» новкъостал ду ФРГ ВIашагIкхийттача Штатех тийша хилар кхы а дегIадоаладе.

ХIанзарча малхбузен германски правительства уйлаех боккъонца низаш а леррагIа а гуш да, ФРГ Атлантически Союза техкаме а шекъаргIйоацача а член хила езаш а, хIаьта цун милитаристски аппарат блока тIема организаце чу йиэза интеграци яь хила езаш а хиларах из тийша хилар.

Хаддалза кертагIдоах, духхьал цу наькъаца мара «къаьман кхерамзлан» гаранти «къаьман хьашташ» кхоачашде таро а хила йиш йоацаш хилар.

Амма цу тайпарча политика Iалаьмате боккха кхерам тIаоттабу Малхбузен Германена, тIаотт духхьал пачхьалкхе хIалакъхилара кхерам этта ца Iеш, къам ше хIалакъхилара кхерам а. Из политика чакхйоахараша ца кхетадеш хила йиш яц, ФРГ хIанзара гIулакхаш шига долаш хилар. Цхьан оагIора, цар дика кхетаду шоай мехка ядерни конфликт тIаэца йиш ца хилар. Цудухьа цар кхайкаду шоай тIема концепцеш духхьал оборона лаьрхIа хилар, дувц шоаш тIаэца йиш йола трагеди «кхерамаца» тIом юхатохар хилар.

Амма, вокха оагIора, из НАТО тIема структура чу йиэзе интеграци яь хиларой цун СШАца эггара чIоагIагIа айха йола союз хиларой, къаьстта Рейгана администраци Iаьдала керте латтача хана, агрессивни авантюристически достам болаш йолча американски тIема политика инструмент ю ФРГ. Цунна тIаккхет къаьнача прусско - германски милитаризма оамал йолча низ болча малхбузенгермански ВПК а милитаристски низашта а леладу гIулакхаш.

Американо - малхбузенгермански милитаристски альянс чIоагIа кхераме хулаш латт тахан. Цхьана низ тIаухийт цар тIема кийчо яра Варшавски Договора организацел тIехбовла гIерташ. Къаьстта кхераме хулаш латт цунца дувзаденна американски доал деча гIозараш ФРГ йолаш йола националистически реваншистски уйлаш хьаллуцар, тIом сецачул тIехьагIа Европе этта хьалаш тIаэцадь дола эггара лоархIамера дунен халкъашта юкъера договораш телхадар могадар. Керда тIема кхерам чIоагIлуш латт немецки лаьтта.

Александр ЯКОВЛЕВ,
профессор, СССР АН ИМЭМО директор.
(АПН).

Керда стихаш

ЭСТАМИРОВА [illegible]

IА

Доагlа, доагlа, доагlа, кхаш,
Кхьачад шийла lа.
Шелало шийй дотув доахаш,
Кхьачад тlехкьар гlа.

Даллад сийсар, дагадоацаш,
Аре дохка лоа.
Даде йоах хlана, шек
дlавоацаш:
«Мел жиёр да лоа».

Хенахьа хьекха, сийнча
аьла
Хоа lооттабаьб,
Датча, саьнех, тlера
кхьоьла,
Дьахка оттадаьда.

Шоай соелозаш, гув тlа
дахьна,
Бераше lочухаш.
Юхе а яьтте lе хьадена
Сона дика хет.

Доагlа, доагlа, доагlа, кхаш.
Кхьачад шийла lа.
Шелало шийй дотув доахаш,
Кхьачад тlехкьар гlа.

КАРТИНА АВТОР МАЛАВ КЪОАСТАДЕШ БА

Армене Пачхьалкхен картинни галерее чакхбаьнаб цувах хьахинараша живописа специалистий а из къаьпт дарий а терням дикка тlаэза тохкама болх. СССР художественни собранешка эггара хьалха кхьчаб XVII бlаьшерен гlорваьннача кастера художника Жана Вумана болх.

Сомех дизза долча сёрихо суртера из «Натюрморт» ленинградски Эрмитажера дlалхьийтаяр Ереванерча Армене картинни галерейна 1932 шера. Картина кlалхарча мllкигё тlа ятташ йоазув дар: «ван Соля 1699». Тlехкьарча хаьналца йорша ван Соне произведени я аьнна дlаладаь дар кхалота тlа из полотно.

— Дукха ха йоацаш, — йоах музея йоккхагlйолча lилман балхахочо Бадалян Викторе, — из йоэлув нийса хиларах шек дувладаьлар тхо, полотно чакхойнса фламандски школа хиларах а Салиа. Хоаш ма дий, ван Соний дезалах болча художникаша шоай тайпан цlи дилла а цхьа «н» а яздеш хиннаь хилар. Цхьабираше лхаш дар, картина голландски школа а да, XVII бlаьшере чакхйоалаш а ца ладеш, йоаллуш ядаь а да.

Картина автор малав ха дерхlаш Амбросиуса Босхарта Воккхагlчун голахье хиннача мастерий творчествo зе болебелар армяний искусствоведаш, хlана аьлча, дуккхача хlамашка диллача цуй кайцас Балтазар ван дер Аста произведенешта таралестар «Натюрморт». Бокъалдар аьлча, Астана тlехьа лаьттараштa юкъера тlехкхьара кора а ваьь сом чу бола натюрморт яздаь художник — Жан Вуман, голландцашна lомаваь французех хьаваьнна живописец.

Мацэ ваьва маца кхалхаьи хlанз а хоаш доаца Жан Вуман ваьха а паьхав болх беш а хиннав XVII бlаьшерене. Вай ханага хьанкхьчад цуй кисто яздаь натюрморташ. Цо йийхка керттера объекташ хинаб сом, хlаьта фок — баьде сира пен. Башха дукха дац Вуммана картинаш, кlеэнга я шоай коллекцешка цу дикача мастера яздаь балхаш дола музеяш. Ереванерчоа таралесташ йолча композицешта юкъе гуча долаш да Саарбрюккена музеяра «Мангала юмарий оаркхув», Карлсруэ галереяра «Сом чубола оаркхув», из цlи а йолаш дола Франшерча цхьан сага собранешара картина.

Картина цу художника хиларах бокъонца тешабир искусствоведаш, еревански «Натюрморта» композице дукха деталеш художника кхьча балхаш тlа а долаш хиларо. Цу тlа а стилистически уж вlашш мел тара да аьлча, ала йизза бокъо а йолаш ала йиш йолаш да картина цlено а йоацаш Жан Вумана кисто яздаьд аьнна.

Сусанна ПОГОСЯН,
АПН корреспондент.

Ереван.

Советски Союзи СЭВ членаш долча кхьча мехкаштен юкъера торгови гlулакхаш шайсдара дешаш къестаду СЭВ исполкома решенегlа Москве вlашагlъелача торгово - технически центро. Укхаза советски торгови фирмай викалаш довла йиш йолаш ба кхьча мехкий промышленностера керда дараш, хlаьта цар техникаца болх беш бола советски специалисташ вlашагlбетталу заводий викалашца, царна йовз техникала гlулакх дара специфика.

Масала, СССР-ан Чехословакенен юкъерча цхьана леладеча гlулакхий довзийтаца цхьан шера бlаь совгlа мероприяти чакхъяьнкхай, цхьъ выставка яьй. Чехословацки арахьарча торговле организаце. объединене, заводий 30 совгlа специалисто занятеш ю выставкаш йолча хана СССР-е чехословацки техникаца болх беш [illegible].

СУРТАШ ТlА: 1. Москва. Торговлена йолча СЭВ комиссе 59-гlа пленарни заседани. Цига дувц СЭВ членаш долча мехкашта юкъера торгови бувзамаш шердарен дlа-юха поставкаш лоаттаяра дисциплина чlоагlъярен дешаш.

2. Москва. СЭВ чуйола цlенош.

Б. КАВАШКИНЕН
П. НОСОВЕН суртеш.
ТАСС фотохроника.

ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТАШ КХЕБУ

ВАЙНА ЭШ ДОГ ЦlЕНА ТlЕХЬЕ

Октябра карагlдаьннача эггара доккхагlйолча хlамаех цаl да Советски Союзе дахача дерригача къамаштен народностештен цхьагарра бокъонаш лаар.

Бе-беча къамех боаь, бе-бе дий болаш, традицеш йолаш боле вах коммунистий парте кулгалца барт тайпа кхотабеннех бахерге дlиллача ишы дикагlа къоастадеш йиш йоацаш къовстадаьд вай мехка къамий дош.

Из бакъ хилар хьахокхаш дола цхьа эlаммига масал да № 26 йолча тха училища коллектив. Укхаза дешаш ягlа бе-беча къамех йола йиlигаш — нохчий, гlалгlай, эрсий, украинцеий, эрмалой, хlиркй, гlумкхий... Дерригаш а лаьрхlача 14 къамах я уж. Педагогически коллектив а я тха дукхача къамий викалех латташ: нохчий, гlалгlай, эрсий, украинцеий, эрмалой, татарий, жугатий къамех бола ихалнах ба хьехаш.

Интернациональни кхетам баларах дола дешаш хьехалу оака массе метте — урокаш тlа, классе доацаш беча кхетама балха тlа. Оака тхоашта хьалхашка оттадаь деккхар да дукхача къамех латтача училища боккхача дезала цхьатарра бокъонаш йола членаш шоаш болга дешархошта ховргдола уйла царна дег чу йоссаяр. Дешархошта интернациональни кхетам балара цlенхашта уйла тlайохийт тха преподавателаша теоретически производственни дешара урокаш йолча хана.

Каст-каста моттигаш нийсалу, эрсашха доацача къамех бола, эрсий мотт шаьра ховш боаца дешархой шоашка дийча хеттараштa жоп дала аттача бехе хьовзаш, шоай ала безам болаш дар хьа ца оалалуш, кегалуш. Цу тайпарча дешархошта хаттараш оттадара бе-бе формаш юкъейхувл оаха — практически, графически. Йоэзон, доаца аьлча... цар юха ца увзалуш, хайцла, бlуберня къамаьл дергдола кеп оттае гlерт тхо, цудуьа жоп луча хана цар къамаьл шаьрагlа а хул, дешара процесс динамика а йоль. Цу гlулакха царна новкъостал ду эрсий йиlигаша.

Интернациональни доттагlалла чlоагlдеш да тха училище хlара шера беладовахаш доле «Живари, мехкарий!» яха цlей. Цига хаза а бlаргаго а йиш а вай мехка дахача дерригача къа[...] мий хlана дац аьлча дола иллеш халхараш. Хlаьта цхьа талмастта а доацаш, лаьрхха уйла яь, чlоагlа безамех хоосе хетааш кийчдеш да. Цига хул иштта хоза, къамий куцехьа даь беча къамий форме дувхараш. Массаза а яхар мо, из цlей дlахьор, вlаштlехьдоахар дешархой профсоюзни организаце кулгалхо Руденок Марина Владимировна — хьнар долаш йола, творчески, дег тlара цlена интернационалист я.

Интернациональни кхетам балара дешаш массаза а леладеш я тха «Интернациональни доттагlала клуб» (КИД). Цо вlаштlехьдоах тха дешархой вай города училищашка дешаш болча кхыча мехкий дешархоща а городий Орджоникидзея Нальчикен тха яр санна йолча училищай дешархоща а вlашагlкхетараш. Масала, соахьа № 12 йолча группе производственни дешара мастера Хадисат Сагаева Ибрагимовай кулгалца клуба заседани хилар Лаосерчен Вьетнамерчен дешархоша дакъа а лоацаш, шоай мехках, халкъех лаьца къамаьлаш доре цар, советски наха бернал йоахар шоаех дог лазаш хиларах а новкъостал дарах а. Тха дешархоща цхьана эрсий иллеш оалар, халха бувлар.

Производственни дешара мастера Л. Н. Заброваи кулгалца КИД-а заседани йир № 1 йолча группо герой Орджоникидзерча ТУ-2 дешархоша дакъа а доацаш. Орджоникидзерен Нальчикерен дешархой хьех оаха иштта шерра-шера «Цо хьаль хlама», «Алло! Талантащ лех оаха» яхача цlейшка. Цу хана оаха гойтача хlамашка хьийза ца lеш, цар юкъ-юкъе шоай номераш а уттаю.

Дешархошта интернациональни кхетам балара гlулакха юкъе доккха дакъа доац кlиранла цикъазза. аргl-аргlа хlара группо чакхйоахача тематически линейкаш а. Цига дешархоша чlоагlа ховзахетаи дувц вай мехка цхьаццайолча союзни автономни республикай вахарах, бытах, культурах, къамий традицеех. Хlара республикахи цуй хаякъаж лаьца гойтараш а йоккха фотовитринаш а хул цига. Кхьметтел юйч а дийя линейке хьакхуьъ цу республикай къамий даараш.

Юкъ-юкъе бе-беча къамех болча, граждански Сийлахь-боккхача Даймехкен тlемий турпалашта, е доазол дехьарча мехкий революционни деятелашта хетайнй а хул тематически линейкаш. Масала, 1983 шера № 14 йолча группо мастера А. Н. Чеботковайна цхьана тематически линейка чакхъяьчкхар «Паргlатача республикай йохаргlоаца цхьоагlо» яхаш цlи а йолаш. Чlоагlа теркам тlаоэаш дола дувцараш дар цига граждански тlема турпалех Шерипов Асланбекахи Ахриев Гlапурахи лаьца.

Цар а дукхача кхыча а мероприятеша гlо ду дешархоштен педагогаштен из унахцlена нравственно-психологически климат оттаяра, хlаьта из тха училище белгала иштта долаш а да.

Е. СЕНЧИКОВА,
юкъерча ПТУ-26 дешара-производственни балха директора заместитель.

ТЕАТРИ ВАХАРИ

ЭГГАРА ИРАГlЧА ПРОБЛЕМЕХ

Нурадилов Ханпаший цlерагlча Нохч-Гlалгlай пачхьалкхен театра гlалгlай театральни труппо оттаьча «Сай наькъа тlа вода со» яхача спектакла совгlа Нохч-Гlалгlайчен Ленински комсомола преми.

Цу вай спектаклах, цуй темах, идеях, чулоацамах, цо йоалахача вай ханарча ирача проблемех дувц спектакль оттаьчо — труппа керттерча режиссера, Нохч-Гlалгlай АССР искусствий заслуженни деятела, РСФСР Пачхьалкхен а Нохч-Гlалгlай АССР Ленински комсомола а премей лауреата Ханиева Руслана.

«Планета кхехнаш йола моттигаш» — вай исторе наьькъаш дlа-хьа къаста моттигаш. Укхаза шоайла вlашагlтоссалу дикадар а зуламдар а, бакъдар а харцдар а, белам а цабезам а. Укхаза революце лира къовсам лоаттабу кортамукъале, вахар, социальни бокъонаш бахьан. Танкашта, нах боабеча газашта, террора могаргдац машар, ираэе а кортамукъа а дола вахар бахьан гlеттача халкъий доlам бохабе.

Вай хана цу эггара ирагlа йолча темашта, проблемашта юстара латта йиш яц вай ханарча театра. «Тахан фронта линеш доазонашка, окопашка гlолла чакхъяьнна ца lеш, вай кхуврчашка, берий агашка гlолла чакхъюал». Гlайгlане а тешаме а гургал санна из уйла «кхехь» «Сай наькъа тlа вода со» яхача А. Прохиновен Л. Герчиковен политически репортажа тlа а.

Вай ханара эггара ирагlа йола проблемаш цу тlа lалаьмате говза а дийна а йоашхияга хайна, мехка эггара хьалха из пьеса шоай репертуара юкъейоалайир Нурадилов Ханпаший цlерагlча Нохч-Гlалгlай пачхьалкхен театра гlалгlай труппо.

Вахаре цикъ харжар, цхьаккха тийшаболх юкъе боацаш цунна тlаккхувш хилар, дегахьехам санна кхеталдеш дола интернациональни декхар — из дар сценически средствай меттаца тхоай спектакле дувца тха безам хиннар. Атта дацар из декхар. Ала доагlа, спектакла тlа беш хинна болх къонача артисташта профессиональни говзал караерзаяра эзамен хинна ца lеш, цар граждански уйла гучайоаккхаш хlама а хинна хилар, хlаьта Тбилисски театральни институт чакхъяьккха цlабаьхначa творчески пагирхошта из бар профессиональни сцена тlа цар эггара хьалха боаккхаш хинна гlа.

Ираэе а кортамукъа а дола вахар бахьан революцея къаьнара Афганистана лаьтта да тахан дуней тlара пхьа «Ялайха моттиг». Кинотелехроника, фотоматериалаш йовзаш а lомаеш а, оаха дегаца, хьаьнальца кхетайора хlанз Афганистане латтача гlулакхий процессий чоалхане механизм, дика кхетар тхо цу мехка халкъашта дагалаттачох. Тхона довра, цу, политически репортаж балача халдча театральни жанраца товргlолаш а цунна йоагlаш а йола выразительни средстваш лаха. Иштта спектакла тlа болх беш, цу пьеса автораща цхьана, оаха кхетадир: цу литературни сюжетах дlакъастаргдоаца дакъа хинна дlаотта езаш тахан дуней халкъашта юкъера хроника а, афгански поэзе элементаш а, пластика мотт а болга — цу дерригие айдир тха спектакла актуальность, таханара цуй мах (художник В. Викторов, композитор — И. Габели, балетмейстер — Ю. Грамов). Тха сцена тlа латт телевизораш: цига хьагу «Тахан дуней тlа» яха телевизионни программа. Цига хьадувцаш дола, планета мll-мийнге хулаш дола кердадараш хьалоацаш, дувц пьеса турпалажурналиста Волков Ивана: «Фронт, цlаккха кхоачалуш боаца фронт. — йоах цо, — дуней юкъе гlолла чакхйоал фронта диний. лотаеннача цlераца дlайода дlадахачунча, чуйолл тlадоагlачунна».

Ирача ситуацех хьалйиза я пьеса, дукхагlча даьгъе цуй турпалаш худ экстремальни хьалашка...

Кабула цхьан къаьнарча йистерча тика чура корадаьд дlиза галеш, пар тlа яздаьд: «Кlа. Калифорни. США». Галеш хьадаьстача цар чура lохьад пхорч. Хlаране тlа яздаьд: «США баьб» Доазол арахьарча а чухьарча а контрреволюце цхьоагlонца Кабуле кийчлуш ба мятеж е. Уж де гlертар — кердача lаьдала авторитет йохайр, дин фанатизм лотаяр, цlенача дег тlара советски наха афгански халкъа деш дола гlоновкъостал юхачарча кхетадайтар...

Событей эггара ирагlа йолча моттигашка нийслуш воача советски журналиста Волков Ивана дика кхетадо къонача революце идеалаш, уж бахьанце лоаттабу къовсам. Цу къовсаме антоман санна геро хиле дlаотт, керттерча дакъе, республика кхоане ираэ доаш хургйолгах бола цу наькъа тешам, лаьтта дусташ йола сийнех, пхьакъалоатторг. Волков Ивана (М. Цицкиев), Кадыр ашина (В. Костоев), Достагира (И. Беков), Малех Аиша (М. Хадзиев), Саид Исмаила (Б. Халухаев), Эгне Асланбека (И. Гулиев) леларе неп, идейни позици дика гучайоаккх Назым Хикмета поэтически мугlараша:

Нагахьа санна со
ца воаге,
Нагахьа санна хьо
ца воаге,
Нагахьа санна вай
ца доаге,
Хьано дlайоаккхаргья
из боадо?

Къонача революцен халача минуташка Афганистане гlолла йоагlаш я мецача наха кlа дахьаш йоагlача советски машинай колонна. Укхаза, душманех из кlа лорадеш шоай са дlалу советски къонача салташа а афганцаша а. Шоай къона уж ваха раш цар дlалу гlоьа кхоане, советски а афгански а халкъаца юкъера доккхагдоаца доттагlал, тlехьа тlадоагlача хала ихм чlоагlлургдолга хови.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

Сакъердамаш каникулаш

КЪОНАЧАР КЪОВСАМАШ

lаи каникулаш бераша сакъердаметlа пайда эцаш а дlаяхьийта дагахьа «Труд» яхача ДСО областной Совета чакхйоах спорта дикь тайпах йола яхьаш. С. Орджоникидзе цlерагlча стадиона запасной майдаш тlа къовсалуш ба къона футболисташ, В. И. Ленина цlерагlча ДК зале классически хьисапе кlалтохараш латаш ба борецаш. Грознерча гимнастически зале яхь лелаю гимнасташа. «Красный молот» завода спорта Дворече вlашагlкхийттаб штангисташ.

Вериггаш а ялх бlаь къона спортсмен юкъеэзаш я уж спортиани яхьаш. Школехьа чубоахача хана пиа совбаьнна, салеlа, унахцlено дика йолаш хургба къовсамашка дакъа лоацаш бола дешархой.

ФАЬЛГАШ ДОЛЧА ХЬОАШАЛГlА

Бераш салоlаш йоаккхача ханага дика кийчо яьй А. Гайдара цlерагlча Грознерча эlамагlйолча книжкаш дешарий библиотека.

— Цу гlулакха оаха мероприятей бlарча программа оттаьй, — йоах библиотека отдела заведующе К. П. Пейсахова.

Оттаь программа йlаьхий а берий тераам тlаоэаш а я. Цуи юкъе я кердача книжкай обзораш, тематически обзораш, царех цаl я «Кубах дола книжка» яхаш.

Читальни залера хьахоз гlорбаьннача артистий оазаш, цу чу пластинкаш тlа дlаяздаьча фаьлгашка ладувгlаш да бераш.

Цул совгlа, библиотекаl арахьара мероприятеш а чакхйоах. Масала, йоккхагlйола библиотекарь Этиева Тамара яха хилар къонача техникий станце ухача берашта техниках дола нерда книжкаш довзийта. Берашна дукха болх бу йоккхагlйолча библиотекара Экажева Тамарес а.

Кердача шерах, Гlор-Дадех, оакхарех дола фаьлгаш долча хьоашалгlа ахар геттара а чlоагlа дезаденнад библиотеке ухача берашта.

КОРСАМА ГОНАХЬА...

Дукхача бераштa хана жерахьа йицлургьац укх шерара lаи каникулаш. Масала, Керда-Уренгой, Кемерово, Тихорецк яхача городашкарча дешархой дегашка юсаргья цар Грозне ньикка ха. Хlанз вайцига хьоашалгlа а баьхка салоlаш ба уж.

Иштта вай республикера дешархой а ба шоай салоlа ха вай мехкарча тайп-тайпарча городашка дlахьош. Масала, Пушкински гувнашка, Ленинграде, Калининграде, Приэльбрусье. Москве кхай 23 группа, царна юкъе [illegible].

Цlа-кхьа баха вlаштlехь а доаллаш бисарий а сагота [illegible]. «Кердача шерара корсаи болча хьоашалlа» яха экскурси а царна лаьрхlа [illegible].

ТЕЛЕВИДЕНИ

5 ЯНВАРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».

8.35 — СССР музыкальни фольклор.

8.55 — «Кхерам боаца белам».

9.25 — «Свеаборг». Телевизионни художественни фильм. 2-гlа сери.

10.45 — «Дуней халкъий кхоллам».

11.10 — «Дозаки школе». Телевизионни журнал.

11.40 — «Художникех дола дувцараш». СССР халкъа художник Н. Ромадин.

12.15 — «Моенъост» яха Ерригсоюзни телевизионни конкурс. Иркутскера передача.

13.15 — «Таганроге ваьш». «Чехова ю путешестви» яхача циклера, 1-гlа фильм. Йоазархо вар 125 шу дизарга.

14.30 — «Кердадараш».

14.45 — «Доттагlий йоахараш».

15.30 — Фильм — бераштa. «Къайле йола къаьно».

16.40 — «Кердадараш».

16.45 — Мультипликационни фильмаш.

17.15 — Политически обозревателя А. А. Вознесенски къамаьл.

17.45 — «Дийнача хlамай дуней тlа».

18.45 — «Дуга ги» яхача телевизионни спектакла премьера. Автор — А. Николаи (Итали), 1-гlа 2-гlа сереш.

21.00 — «Ха».

21.35 — «Эрсий lа» яхача искусствий фестивала тlехкхьарa концерт. Кремлевски съездий Дворецера передача.

22.50 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — lуйранара гимнастика.

8.15 — «Могаш хила безам бале».

8.25 — «Мишта язде дола книжка» яхача телевизионни документальни фильма премьера.

9.00 — «lуйранара почта» яха музыкальни передача.

9.30 — «Вай беш».

10.00 — Казахски ССР телевидене программа.

11.00 — «Пеппи — Кlаьхапазат». Бераштa дола телевизионни художественни фильм. 1-гlа 2-гlа сереш.

13.10 — «Хин фантази». Телевизионни документальни фильм.

13.30 — Оперни сцена говзанчаш. Н. А. Обухова.

14.10 — Телевизионни къонахчар программий телевизионни фильмайн VI Ерригсоюзни фестивала лауреаташ. «Возвращение». Грузински ССР Хевсурински сельсовета председателах, инженерах-экономистах М. Чинчараулех йола телевизионни очерк.

14.45 — «Рождествена хьалхара бийса». Мультипликационни фильм.

15.35 — «Нохч-Гlалгlайчен кlира».

15.45 — Дикачар опыт — массанешта. Совхоз «Труд» (нохчий меттала).

16.15 — «Шун письмой дехарех». Концерт (гlалгlай меттала).

16.45 — «Кугагаша бу боах машинашта гиболла безе». Iилма-довзийтара фильм. Вступительни дош оал материальни резервашта йолча СССР Пачхьалкхен комитета хьалхарча заместителя В. Н. Владимина.

17.05 — «Къоарза яй» яха ГДР-ера эстрадни передача.

18.00 — «Дарьялски чlожа гlолла». Телевизионни документальни фильм.

18.20 — М. Равель. «Вальс» яха хореографически поэма. Дlалоих Московски пачхьалкхен филармоне Академически симфонически оркестра.

18.35 — «Кинокъежачун спутник».

19.20 — Баскетболах йола СССР чемпионат. Мlаlа нах. ЦСКА — «Строитель».

20.00 — «Бийса дааьхьа [illegible], берашl». «Доктор Айболит». 1-гlа дакъа.

20.10 — Баскетболах йола СССР чемпионат. «Жальгирис» — СКА (Киев). Каунасера передача.

21.00 — «Ха».

21.35 — «Из хаера, со хьоа ца хаьа». Телевизионни художественни фильм. 1-гlа 2-гlа сереш.

6 ЯНВАРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».

8.35 — «Зенгале мукъамаш» яхача фильма-концерта премьера (Рига).

8.55 — «Хьадолавургда деша тай». Телевизионни документальни фильм.

9.20 — «Спортлото». 1-гlа тираж.

9.30 — «Гургал».

10.00 — «Советски Союзе гlулакх ду ай».

11.00 — «Могашле». Киноера передача.

11.45 — «lуйранара почта» яха музыкальни передача.

12.15 — «Нийсарло». Киножурнал.

12.30 — «Юртара сахьат».

13.30 — Музыкальни киоск.

14.00 — «Жоехьара а дешна а дазагlа» яха Московски «Современник» яхача театра фильм-спектакла премьера. Г.-Х. Андерсена пьесах бола музыкальни фаьлг.

15.45 — «Путешественникий клуб».

16.45 — «БАМ — са кхоа».

18.00 — «Дуней эалиьашта юкъера панорама».

18.45 — «Простоквашинера lа» яхача мультипликационни фильма премьера.

19.00 — «Шун письмой дехарех». «Театререн, кинорен, телевидерен музыка» яхача циклера передачай оагlонаш.

19.35 — Сийлахь-йоккхача Каталон 40 шу дизарга. «Генерала Шубникова корпус» яха художественни фильм.

21.00 — «Ха».

21.35 — С. Рахманинов. № 2 йола симфони.

22.25 — Футбольни обзорени.

22.55 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка а дlаоттаl».

8.15 — «Хlара сурта тlа — малх».

8.30 — Ритмически гимнастика.

9.00 — «Эрсий метта къамаьл».

9.30 — «Эдал детув санна кулача». Телевизионни документальни фильм.

10.00 — П. И. Чайковский. № 5 йола симфони.

10.50 — «Масле lаи мулаш». Iилма-довзийтара фильм.

11.10 — Белоруски СССР Пачхьалкхен академически халкъа хора концерт. Минскера передача.

11.40 — «Наукаяи а самой деле». К. У. Чуковски кхолламах дола фильм-концерт.

12.20 — Московски тlема округа Ленина орден лелаеча Ленински комсомола преме лауреатий халхарем иллен ансамбла дlаоала Б. Монроусова иллеш.

13.00 — «Бlаргашта гушдар — таша халадар».

14.00 — Бургацацарча хенажах йола СССР чемпионат: «Зоркий» — «Енисей». 2-гlа тайм.

14.45 — Дlалоих Армянски ССР халкъа артиста Д. Гаспаряна (дудук). Ереванера передача.

15.15 — «Тха корреспондентaша дувц».

15.45 — «Варнант «Омега». Пхе серех дола телевизионни художественни фильм. 1-гlа сери.

17.00 — «Сат лаьтта да вай».

18.00 — «Гlорбаьнна советски исполнителаш — Ленински преме лауреаташ. С. С. Прокофьев.

18.50 — Баскетболах йола СССР чемпионат. Мlаlа нах. ЦСКА — ВЭФ.

19.30 — Лыжни спортах йола Ерригсоюзни хьаьш. Ярыскера передача.

20.00 — «Бийса дааьхьа [illegible], берашl».

20.20 — Баскетболах йола СССР чемпионат. Мlаlа нах. «Жальгирис» — «Спартак» (Ленинград). Каунасера передача.

21.00 — «Ха».

21.35 — «Интервенция». Художественни фильм (СССР 1936 ш.).

РАДИО

5 ЯНВАРЬ

6.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).

6.40 — Керда хоамаш (нохчийн меттала).

6.50 — Керда хоамаш (гlалгlай меттала).

6.55 — Хоамаш. Хоттам (эрсий меттала).

8.15 — «Грозненский рабочий» газет [illegible] газетий обзор.

8.23 — «Сердало» газета [illegible].

8.30 — Передачий программа (эрсий меттала).

8.33 — Передачий программа (гlалгlай меттала).

8.35 — «Юртара вахар» (нохчийн меттала).

10.15 — [illegible] радиожурнал (гlалгlай меттала).

10.35 — Реклама (эрсий меттала).

11.00 — [illegible] (эрсий меттала).

11.30 — Сийлахь-йоккхача [illegible] 40 шу дизарга. [illegible] (эрсий меттала).

12.40 — [illegible].

13.00 — Реклама (эрсий меттала).

13.15 — [illegible] (эрсий меттала).

13.45 — [illegible] (эрсий меттала).

13.55 — Реклама (эрсий меттала).

19.00 — «Музыкальни [illegible]» (гlалгlай меттала).

УКВ

17.00 — Дlалоих Гуриийчен радиоа телевидени эстрадни оркестр.

17.45 — Иллин ансамбла концерт.

18.15 — [illegible].

6 ЯНВАРЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газет обзор.

7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.

7.30 — Передачий программа (эрсий меттала).

7.33 — Передачий программа (нохчийн меттала).

7.35 — Хоттам (эрсий меттала).

8.25 — «Шоана хоза хета иллеш» (эрсий меттала).

11.20 — [illegible] музыкальни программа (эрсий меттала).

13.15 — [illegible] (нохчийн меттала).

13.30 — «Школьни глобус» (эрсий меттала).

13.50 — [illegible] (нохчийн меттала).

18.00 — «Иллеша доттагlалла» яха концерт (нохчийн меттала).

УКВ

18.00 — М. Равель. [illegible]. Лирически фантази.

18.45 — «Заза» ансамбла концерт.

19.15 — Нохчийн гlалгlайн иллеш.

Хоттам

Тахан республике гlоллен Грозне хьалхадуьйш морхаш а хала, йоахал а болаш. [illegible] секунде 3—8 метр чlоагlа мух а хьехаш хилен вогlар. Температура республике 0—5, Грозне 1—3 градус шелал болаш хилен таръу. Кхоанер дожмен морхаш а болаш, тайп-тайпара [illegible] секунде 3—7 метр чlоагlа мух а хьехаш хилен вогlар. Температура [illegible] 6—11, дийнахьа 1—6 градус шелал болаш хилен таръу.

Метеостанци.

Школьни каникулаш дlаволаенай. Дукхагlйолча хана ара фега хул бераш. Цар безам тlаувз шортта лоа а долаш эггача шелало. Бакъахьа дар, машинаш лелача наькъа гаьнагlа, лаьрххlа кийчъяьча майдашка бераш ловзаре. Никъ конекаш хехкара lалаьмате дина моттиг яле а, вlалла де мегаргдоацаш хlама дац из, хlана аьлча, хьали lои тlехъювлача машинай чархашта бер кlалкийсдала дукха ха эшац. Гув тlара соалозаш чухехкилга чlоагlе хозаь хёт бераштa.

ФЕ ХИЛА

Цхьабакъда гув тlера lочуболгlа соалозаша баьнкха никъ транспорт лелача наькъа тlа lотlаотташ хул цхьайолча хана. Цу тайпарча моттигашка соалозаш хехка бокъо лац, цудухьа цига хьежа беза берий дайн ноанойн. Эггара дикагlа да транспорт лелача наькъа lотlаоттача метте соалоза шаьра хургбоацаш цу тlа гlум е кхьйода хlама хьаьрцача.

Цlа уалача наькъа тlа гlолла сов сиха автомобилаш лехкаш болча водителий вlаштlехьдалац ма аьлла а из лаьгlъе е соцае, цудухьа цар авареш а ю.

Наурски районе Наурски станице гlолла дlаводаш, шаьрача наькъа тlа машинага гола тохийта а веина, духьала йоагlача легковой автомашина йз тlатехай «Чечнингушленво» яхача объедине ПМК-1 доалахьарча грузовой автомобила водителя Х. Х. Юсупова, цу чу ваьгlа пассажир лоза а веш.

Дlадахачи кlирагlа (1984 ш. 27 декабрера 1985 ш. 3 январе кхаччална) республика наькъашка транспортни средствашна 16 авари яй. 4 саг ве а вуваш, 13 сага чоанаш а ен.

НГIАССР МВД ГАИ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехктоханза секретара — 2-84-68; отделаш: партийни вахара — 2-34-04; промышленностех транспортех — 2-65-01; юрта бахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; кехаташ — 2-85-64; корректорски — 2-89-86.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-34-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-86.

Газет арадувл шинарен, ереи, пхоаттен деношка

СФ00003. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 81.